

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Instruks 2

Tværgående arealkontrol

Generel instruks for gennemførelse af kontrolbesøg med arealordninger og efterafgrøder 2024

Juni 2024, version 1

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	HENVOR
Forfattere:	DAVJEP, SARLIN, CIN
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	24-05-2024
Dato for næste revision:	20-03-2025

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
21-03-2024	Instruks i høring ved Landbrugsstøtte & Geodata, Miljø & Erhvervsregulering og EU & Projekt	DAVJEP, SARLIN, CIN	KAKJ
16-05-2024	Instruks til godkendelse ved Landbrugsstøtte, Miljø & Erhvervsregulering og EU & Projekt	DAVJEP, SARLIN, CIN	KAKJ
23-05-2024	Godkendt af Landbrugsstøtte & Geodata, Miljø & Erhvervsregulering og EU & Projekt	DAVJEP, SARLIN, CIN	KAKJ

Redaktion: Landbrugsstyrelsen

Tekst: Team Kontrol & Support, Regional Kontrol

Foto: Christel I. Nielsen

ISBN: 978-87-7120-228-1

WorkZone nr.: 23-13-000024

Indhold

1. NYT SIDEN 2023	5
2. DET TILSKUDSBERETTIGEDE AREAL	5
2.1 Småbiotoper	5
Krav til Indtegning	7
Størrelse	7
Krav til placering.....	8
Plantedække	8
Forbud.....	8
2.2 Markkrat.....	9
2.3 GLM-landskabelementer	9
2.4 3-meters bræmmer	10
2.5 Vand.....	11
3. IKKE-TILSKUDSBERETTIGEDE AREALER	12
3.1 Menneskeskabte konstruktioner	12
3.2 Træer og skov	15
3.3 Ikke-tilladte aktiviteter herunder oplagring/opbevaring	19
3.4 Rekreative arealer	21
3.5 Eksproprieret.....	23
3.6 Arealer uden plantedække (bar jord).....	24
4. ANDEN AFGRØDE END INDBERETTET (AFGRØDEBESTEMMELSE).....	25
4.1 Ændring af afgrødekode	26
4.2 Areal med permanent græs (0,01 ha - 0,3 ha)	26
4.3 Lavskov	26
4.4 Permanent græs eller omdriftsgræs?.....	27
4.5 Observationer og ændret afgrøde.....	27
5. MINDSTE AREALER.....	28
5.1 Grundbetaling, nye bio-ordninger og støtte under landdistriktsprogrammerne	28
5.2 Grundbetaling: Minimum 0,30 ha	28
Undtagelser fra kravet	29
Indberettet under 0,30 ha.....	32
5.3 Ordninger under landdistriktsprogrammet.....	32
Minimum 0,3 ha, da tilsagnet blev ansøgt	32

Intet mindstekrav	32
Mindstekrav skal ikke kontrolleres	33
5.4 Afgrødekode 247 Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift	33
6. IKKE-INDBERETTEDE LANDBRUGSAREALER	33
6.1 Hvornår er et areal indberettet?	34
GLM-element, der ikke er indtegnet	34
6.2 Landbrugsareal, der ikke skal være indberettet.....	34
6.3 Ikke-indberettede arealer	35
6.4 Ikke-indberettede arealer og kontrol af aktivitetskrav	36
6.5 Ikke ansøgte tilsagnsarealer	36
7. RÅDIGHED	37
7.1 Pligtige/husdyrafgørder og alternativer og rådighed.....	38
7.2 Rådighed og svig.....	38
8. KONTROL AF FLYVEHAVRE	38
9. DYRKNING I BESKYTTELSESZONEN OMKRING VANDBORINGER.....	39
10. RETSGRUNDLAG	40
10.1 Øvrige ressortområder	41
10.2 Svig.....	41
10.3 Vandboringer.....	41

1. Nyt siden 2023

Instruks 2 beskriver de generelle emner, som går på tværs af arealkontrollen, og som du kan støde på under et kontrolbesøg.

Instruksen er opdateret for kontrolåret 2024:

- Generelle præciseringer og tilpasning af formuleringer for uændret praksis.
- Følgende kapitler og afsnit opdateret:
 - Småbiotoper. Afsnit 2.1.
 - Solceller. Afsnit 3.1.
 - Træer og skov. Afsnit 3.2.
 - Ikke-tilladte aktiviteter herunder oplagring/opbevaring. Afsnit 3.3.
 - Anden afgrøde end indberettet (afgrødebestemmelse). Kapitel 4.
 - Ikke-indberettede arealer og kontrol af aktivitetskrav. Afsnit 6.4.
 - Rådighed og svig. Afsnit 7.2.

2. Det tilskudsberettigede areal

Arealer skal, for at være tilskudsberettigede, bruges landbrugsmæssigt til produktion eller være opretholdt i landbrugsmæssig stand, så arealet til enhver tid kan anvendes til produktion eller afgræsning. Herudover gælder visse undtagelser for småbiotoper og arealer omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Hvis landbrugsaktiviteten bliver væsentligt hæmmet af andre aktiviteter end landbrug i perioden 15. marts til 25. oktober, er arealet som udgangspunkt ikke tilskudsberettiget. Dette afhænger dog af en individuel konkret vurdering fra mark til mark, hvor det skal vurderes om anden aktivitet end landbrug dominerer arealanvendelsen enten kortvarigt (op til 14 dage), længerevarende (op til et år) eller uden tidshorison, og i så fald hvad aktiviteten er. Opbevaring af landbrugsprodukter op til et år kan fx tillades – dog ikke på brakarealer, mens arrangementer uden landbrugsmæssig relevans, fx spejderlejr i mere end 14 dage indenfor dyrkningsperioden ikke er tilladt. Se flere eksempler i afsnit 4.4.2 i grundbetalingsvejledningen.

Ansøger har mulighed for at indberette arealer uden landbrugsaktivitet i form af småbiotoper, der skal være indtegnet indenfor marken. Ansøger kan også opnå tilskud til visse eksisterende markkrat på dele af arealet uden forpligtelser om landbrugsaktivitet. Det omfatter markkrat, der alene indgår i opfyldelsen af konditionalitetskravet GLM 8 delkrav 2 om udlægning af mindst 4 % af omdriftsarealet til ikke-produktive elementer.

Både småbiotoper og markkrat er ikke-produktive elementer, der indgår som en del af en mark og skal ikke opretholdes i landbrugsmæssig stand; men indgår stadig i det tilskudsberettigede areal. Læs mere om småbiotoper i afsnit 2.1 og om markkrat i afsnit 2.2.

Ansøger kan også opnå grundbetaling på visse arealer, hvor der er pålagt forpligtelser, der medfører, at ansøger ikke længere kan overholde forpligtelse om landbrugsaktiviteter. Det er for eksempel, hvis ansøger skal overholde forpligtelserne under henholdsvis GLM 8 delkrav 2, bio-ordninger, direktivimplementerende projekter eller projekter, der bidrager til at opfylde målsætninger om klima, miljø eller biodiversitet. Direktivimplementerende projekter og projekter, der bidrager til at opfylde målsætninger om klima, miljø og biodiversitet, omtales nu som "projektarealer under grundbetaling". De hed tidligere artikel 32 arealer. Læs mere om dem i instruks 3.

2.1 Småbiotoper

Ansøger kan etablere småbiotoper på sine landbrugsarealer. Formålet er at skabe mere biodiversitet.

Småbiotoper kan indberettes under visse ordninger enkeltvis eller til samtidig opfyldelse på følgende måde:

- Grundbetaling
- Biodiversitet og bæredygtighed *samtidig med* grundbetaling
- GLM 8 *samtidig med* grundbetaling

Småbiotoper kan ikke benyttes under biodiversitet og bæredygtighed *samtidig med* GLM 8.

Småbiotoper benyttet under biodiversitet og bæredygtighed vil altid være benyttet under grundbetaling samtidig.

I dette afsnit gives et overblik over småbiotoper og deres forskelle og ligheder i forhold til, hvilken ordning de benyttes til.

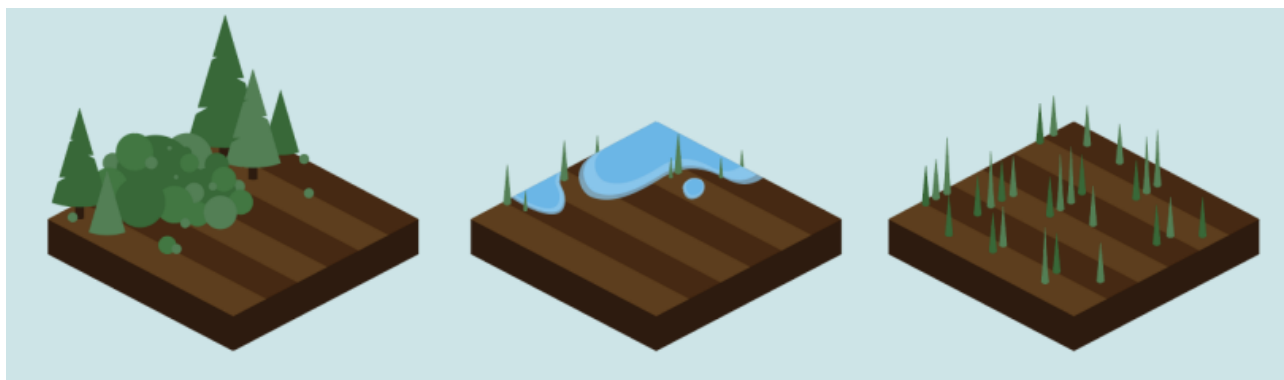
Kontrol af småbiotoper

Hvordan du skal forholde dig til småbiotoper afhænger af, hvilke ordninger de er anvendt under.

- Biodiversitet og bæredygtighed samt GLM 8 – kontrollen beskrives i Instruks 11.
- Grundbetaling – Du skal ikke kontrollere småbiotoper til grundbetaling, men de kan optræde på de marker, du er på kontrol af.

Hvad er en småbiotop?

En småbiotop er et område på en tilskudsberettiget landbrugsmark, som ansøger holder uden en landbrugsaktivitet i hele kalenderåret. En småbiotop kan f.eks. være uslået græs, som er aktivt tilplantet med træer og buske eller etableret som et vildt- og bivenligt tiltag. Småbiotoper kan også være våde områder, herunder områder udgravet som et vandhul, og områder, der er holdt urørt (overladt til en naturlig succession). Det kan også være en kombination af disse. Småbiotoperne skal ligge på et landbrugsareal som modtog grundbetaling forud for året, hvor småbiotoperne er etableret. Småbiotoper skal være etableret i 2023 eller senere. Se figur 2.1. En småbiotop må ikke være en monokultur af produktionsafgrøder.

Figur 2.1: Eksempler på en småbiotop, der består af opvækst af træer og buske, henholdsvis våde områder eller højt græs.

Afhængig af hvilken ordning småbiotopen er indberettet til er der forskellige krav til småbiotopens størrelse, placering, hvor stor en andel af en mark den må udgøre, hvilke aktiviteter der kan tillades og hvor lang tid den skal opretholdes. Se tabel 2.1.

Tabel 2.1: Du kan bruge småbiotoper til tre forskellige formål (kortfattet).

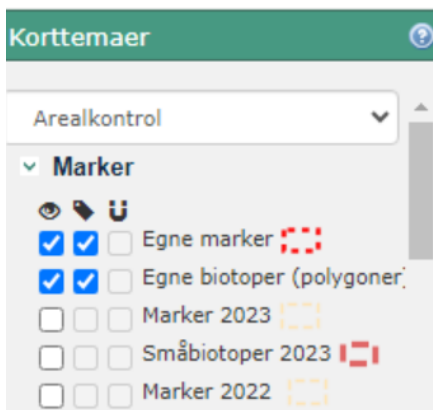
Ordning	Størrelse	Placering	Andel af mark	Aktivitet	Varighed
Grundbetaling	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Alle arealtyper	Op til 20 pct. af mark	Alle aktiviteter kan accepteres*	Kan fortrydes i løbet af kalenderåret
GLM 8-kravet	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Arealer i omdrift	Op til 50 pct. af mark	Ingen aktivitet**	Hele kalenderåret
Bio-ordningen Biodiversitet og bæredygtighed	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Alle arealtyper	Op til en hele mark	Ingen aktivitet***	Hele kalenderåret

* For at være tilskudsberettiget til grundbetaling, skal arealet fortsat overholde alle kriterier og forpligtelser herfor.

** Der er undtagelser, se Instruks 11, afsnit 10.4.

*** Der er undtagelser, se Instruks 11, afsnit 18.4.

I IMK Findes indtegninger af ansøgers småbiotoper i korttemaet "Marker" i laget "Egne biotoper (polygoner)". Se figur 2.2. Det fremgår af polygonen i IMK, hvilken ordning en småbiotop er anvendt under samt hvor stor den er. Se figur 2.3.

Figur 2.2: Småbiotoper er indtegnet af ansøger i laget "Egne biotoper (polygoner).

Figur 2.3: Småbiotoper i IMK vises med polygon og er angivet med navn/nummer, ordning og hektar-størrelse.

Krav til Indtegning

Småbiotoper skal være indtegnet. Ansøger kan ikke få tilføjet nye småbiotoper i forbindelse med kontrollen.

Der er forskellige krav til præcisionen i indtegningen afhængig af, hvilken ordningen småbiotopen skal bruges til. Se tabel 2.2 herunder.

Tabel 2.2: Krav til indtegning af småbiotoper.

Ordning	Krav til indtegning
Grundbetaling	Må gerne indtegnes større end den i virkeligheden er. Må dog ikke udgøre mere end 20 pct. af marken og ikke være større end 1 ha
GLM 8, delkrav 2	Fejlindtegning accepteres. Ved fejlindtegning skal småbiotopen "flyttes" og godkendes.
Biodiversitet og bæredygtighed	Fejlindtegning accepteres til en vis grad. Det afhænger af overlappet mellem ansøgers indtegning og faktisk placering: <ul style="list-style-type: none"> - Mindst 50 % overlap → godkend. - Mindre en 50 % overlap → Småbiotopen skal "flyttes" og godkendes. - Intet overlap → underkend.

Ved upræcise indtegninger for småbiotoper til biodiversitet og bæredygtighed samt GLM 8, se Instruks 11.

Størrelse

En småbiotop skal være mellem 0,01 ha og 1,0 ha.

Hvis der er mindre end 5 m mellem småbiotoper, markkrat og/eller § 3 søer på den samme mark, skal alle elementer inklusive arealet mellem dem tilsammen betragtes som én småbiotop. Den samlede småbiotop må ikke være over 1,0 ha.

Er størrelseskrav ikke overholdt for småbiotoper til biodiversitet og bæredygtighed samt GLM 8 eller en samlet småbiotop bestående af flere ikke-produktive elementer med mindre end 5 m mellem, se Instruks 11.

Krav til placering

Småbiotoper skal placeres på landbrugsarealer. I tabel 2.3 kan du se hvilke typer af arealer småbiotoperne kan placeres på under de forskellige ordninger.

Uanset hvilken ordning småbiotoper hører til, skal der være minimum fem meter mellem småbiotoper, hvis der er placeret flere på den samme mark, for ikke at blive betragtet som én sammenhængende småbiotop.

Bemærk, der er forskellige regler for, hvor meget småbiotoper må udgøre af en mark afhængig af, hvilken ordning småbiotoperne benyttes til. Se tabel 2.3.

En småbiotop benyttet til biodiversitet og bæredygtighed vil altid samtidig være anvendt til grundbetaling.

En småbiotop benyttet til GLM 8 vil altid samtidig være anvendt til grundbetaling.

(En småbiotop kan aldrig være brugt til biodiversitet og bæredygtighed og GLM 8 samtidig)

En småbiotop under enten GLM 8 eller biodiversitet og bæredygtighed må under grundbetaling udgøre en ligeså stor andel af en mark, som den må under hhv. biodiversitet og bæredygtighed eller GLM 8. Det vil sige at:

- Småbiotoper indberettet under grundbetaling må udgøre op til 20 % af marken
- Småbiotoper indberettet under GLM 8 samtidig med grundbetaling må udgøre op til 50 % af marken
- Småbiotoper indberettet under biodiversitet og bæredygtighed samtidig med grundbetaling, må udgøre op til hele marken..

For alle typer af småbiotoper gælder dog, at de højst må være op til 1 ha store.

Tabel 2.3: Krav til småbiotopers placering og maksimale andel af mark

Ordning	Krav til placering	Andel af mark
Grundbetaling	Omdriftsarealer, permanent græs, permanente afgrøder	Op til 20 %
Biodiversitet og bæredygtighed + grundbetaling	Omdriftsarealer, permanent græs, permanente afgrøder	Op til en hel mark
GLM 8 + grundbetaling	Omdriftsarealer	Op til 50 %

Hvis du på en kontrol omdøber en mark med en småbiotop under biodiversitet og bæredygtighed eller GLM 8, til permanent græs eller til permanente afgrøder, kan småbiotopen ikke længere bruges under ordningerne. Læs mere i instruks 11.

Plantedække

Der er forskellige krav til plantedækket og opretholdelsen af indtegnede småbiotoper afhængig af hvilken ordning, småbiotopen er indberettet til. Se tabel 2.4 herunder.

Tabel 2.4: Krav til etablering og opretholdelse af småbiotoper

Ordning	Krav til etablering og opretholdelse
Grundbetaling	Ingen krav
GLM 8, delkrav 2	Skal være etableret og opretholdes i hele kalenderåret
Biodiversitet og bæredygtighed	Skal være urørt eller etableret og opretholdes i hele kalenderåret

Er krav til plantedækket ikke overholdt for småbiotoper til biodiversitet og bæredygtighed samt GLM 8, se Instruks 11.

Forbud

Ansøger kan fortryde indberetningen af en småbiotop under grundbetaling og udføre en landbrugsaktivitet på småbiotopen, som fortsat er tilskudsberettiget til grundbetaling.

På småbiotoper indberettet under biodiversitet og bæredygtighed og GLM 8 er der forbud mod produktion hele kalenderåret. Vær dog opmærksom på at ansøger godt må udføre tiltag for at etablere småbiotopen. Det kan for eksempel

være etablering i form af tilplantning med træer og buske og/eller et plantedække uden produktion for øje. Læs mere i Instruks 11.

Hvor længe produktionsforbuddet gør sig gældende afhænger af hvilken ordning, småbiotopen er indberettet til. Se tabel 2.5 herunder.

Tabel 2.5: Produktionsforbud på småbiotoper

Ordning	Produktionsforbud
Grundbetaling	Kan fortrydes i løbet af kalenderåret
GLM 8, delkrav 2	Hele kalenderåret
Biodiversitet og bæredygtighed	Hele kalenderåret

Er produktionsforbuddet ikke overholdt for småbiotoper til biodiversitet og bæredygtighed samt GLM 8, se Instruks 11.

2.2 Markkrat

Markkrat omfatter ikke-produktive elementer, der fandtes på tilskudsberettigede arealer i 2022, og som ikke var berettiget til grundbetaling i 2022. Markkrat er dermed eksisterende ikke-produktive elementer til forskel for småbiotoper, der er nye elementer.

Du skal kun kontrollere markkrat hvis du er på kontrol af bioordningen biodiversitet og bæredygtighed. Læs mere om kontrol af markkrat i instruks 11, kapitel 13.

2.3 GLM-landskabelementer

GLM-landskabelementer defineret som fortidsminder, søer og vandhuller skal fastholdes og vedligeholdes efter GLM-krav 8 og er samtidig tilskudsberettigede til grundbetaling, hvis de er under 2000 m², fremgår af IMK som et GLM-landskabelement og ligger på landbrugsarealer. Det vil sige på omdriftsarealer, permanent græs, permanente afgrøder eller lavskov. Se figur 2.4.

GLM-landskabelementer kan bruges til opfyldelse af GLM 8, delkrav 2 om udlægning af mindst 4 % ikke-produktive elementer. Det er ikke muligt at anvende arealerne til bioordningen biodiversitet og bæredygtighed. Kontrollen af GLM 8, delkrav 2 er en del af konditionalitetskontrollen, men da det er en forudsætning, at ansøger lever op til GLM 8 for at kunne søge bioordningen biodiversitet og bæredygtighed, bliver GLM 8 også kontrolleret i forbindelse med kontrol af biodiversitet og bæredygtighed. Se Instruks 11, kapitel 14.

Hvis landskabelementet er over 2000 m², skal du underkende arealet med følgende observation:

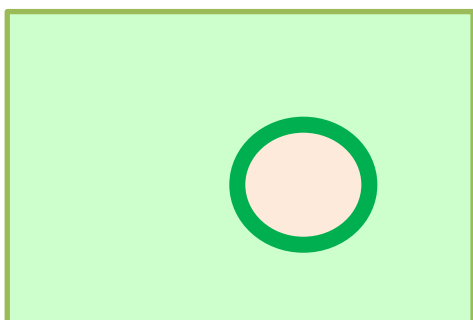
- GLM-landskabelement større end 2000 m² (3.6.1)

GLM-landskabelementer er ikke omfattet af aktivitetskravet.

Bemærk dog, hvis aktivitetskravet ikke er opfyldt på det omkringliggende areal for eksempel markbræmmen, er GLM-landskabelementet heller ikke tilskudsberettiget. Se Figur 2.4.

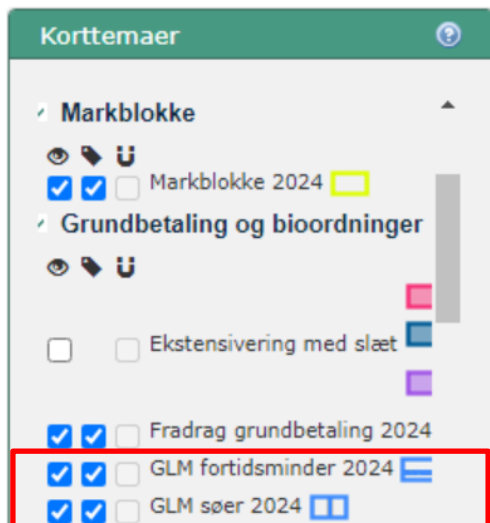
Hvis GLM-landskabelementet ikke er tilskudsberettiget, skal du anvende følgende observation i IMK:

- GLM-landskabelement – ikke tilskudsberettiget (3.6.2)

Figur 2.4: GLM-sø (<0,20 ha). Markbræmmen rundt om søen er ikke slået, så aktivitetskravet er ikke opfyldt. Markbræmmen er dermed ikke tilskudsberettiget til grundbetaling. GLM-søen er under 0,3 ha og ikke længere sammenhængende med et tilskudsberettiget areal. Det betyder, at den ikke er tilskudsberettiget mere.

Du kan se, om fortidsminder inklusiv 2-meter randzone, søer og vandhuller er registreret som GLM-landskabelementer i temaerne GLM fortidsminder og GLM søer i IMK. Se Figur 2.5. Vær opmærksom på, at GLM-landskabelementernes placering og udbredelse i IMK er vejledende.

Figur 2.5: IMK-temaer vedrørende GLM-landskabelementer.

GLM-landskabelementer er omfattet af konditionalitetskravene.

Desuden er GLM-fortidsminder beskyttet af Museumsloven. GLM-søer og -vandhuller kan være beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Selvom et GLM-landskabelement ikke opfylder konditionalites-reglerne eller reglerne i henholdsvis museumsloven eller Naturbeskyttelsesloven, skal du stadig godkende arealet som tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis tilskudsbetingelserne for grundbetaling er overholdt på arealet.

Hvis ansøger for eksempel har fjernet et GLM-fortidsminde og inddraget arealet i landbrugsdriften, vil arealet stadig være tilskudsberettiget til grundbetaling, men konditionalitets-reglerne og museumsloven vil være overtrådt.

Konditionalitets-reglerne er også overtrådt, hvis ansøger har dyrket ind over GLM-fortidsmindet, som det er udpeget ifølge temaet i IMK. Det vil sige, hvis ansøger har dyrket i to-meter-bufferzonen rundt om GLM-fortidsmindet, er der tale om en Konditionalitets-overtrædelse, da to-meter-bufferzonen er en del af udpegningen (temaet i IMK). Der skal muligvis oprettes en AKON eller en AKO. Læs mere i instruks 1 afsnit 2.13.

Bemærk, at hvis GLM-landskabelementet ikke eksisterer, vil det ikke være tilskudsberettiget som ikke-produktivt element, selvom det er tilskudsberettiget til grundbetaling, og selvom det fremgår af kortet.

2.4 3-meters bræmmer

3-meters bræmmer er omfattet af GLM 4 kravet under konditionalitet og kan samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8-kravet om mindst 4 % ikke-produktive arealer, hvis 3-meters bræmmen opfylder kravene herfor. 3-meters bræmmer kan ikke bruges til bioordningen biodiversitet og bæredygtighed. Kontrollen af GLM 8, delkrav 2 er en del af konditionalitetskontrollen, men da det er en forudsætning, at ansøger lever op til GLM 8 for at kunne søge bioordningen biodiversitet og bæredygtighed, bliver GLM 8 også kontrolleret i forbindelse med kontrol af biodiversitet og bæredygtighed. Se Instruks 11, kapitel 15.

Der kan ansøges grundbetaling til 3-meters bræmmer. Dette skal du dog kun kontrollere i forbindelse med kontrol af 3-meters bræmmer under GLM 8-kravet når du er på kontrol af biodiversitet og bæredygtighed.

2.5 Vand

Søer, vandhuller og lignende

Søer og vandhuller kan være tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis de er under 2000 m² og fremgår af IMK, som GLM-sø. Se ovenstående afsnit vedrørende GLM-landskabslementer.

Søer og vandhuller kan også være tilskudsberettiget som småbiotop under grundbetaling, GLM 8 og bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed. Læs mere i afsnit 3 om grundbetaling og i instruks 11 om biodiversitet og bæredygtighed.

Arealer, der står under vand, kan være tilskudsberettiget, hvis de er indberettet med og dyrkes som paludikultur eller er indberettet som småbiotoper og opfylder betingelserne herfor. Læs mere i instruks 3 afsnit 8.

Det er vigtigt at skelne mellem omdriftsarealer og permanent græs, når du støder på vand i form af søer, vandhuller, vandløb, grøfter og lignende på en kontrol. Det skyldes, at vand i form af søer, vandhuller, vandløb, grøfter og lignende under 500 m², som ikke ligger i kanten af blokken, indgår i vurderingen af markblokkens tilskudsprocent på arealer med permanent græs. Læs mere i instruks 3 afsnit 9.2.

Alle øvrige søer, vandhuller og lignende arealer, hvor der er et permanent vanddække, der forhindrer plantevækst, og som medfører at der ikke sker en landbrugsaktivitet, er ikke tilskudsberettigede.

Ikke-tilskudsberettigede søer, vandhuller og andre permanent vanddækkede arealer underkender du med en af følgende observationer i IMK:

- Vandhul, sø eller lignende - omdriftsarealer (3.7.4)
- Vandhul, grøft eller lignende - omdriftsarealer (3.7.5)

Ovenstående gælder ikke for permanente græsarealer, hvor vandhuller, søer og lignende permanent vanddækkede arealer, der er mindre end 500 m², indgår som en del af vurderingen af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i instruks 2 afsnit 7.2.

Du skal dog altid fratække vandhuller, søer og lignende permanent vanddækkede arealer på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du i IMK med en af følgende observationer:

- Vandhul, sø eller lignende (> 500 m²) (4.3.1)
- Vandhul, sø eller lignende i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.3.2)

Vandløb

Vandløb og afvandingskanaler, som er hel eller delvist uden plantedække, er ikke tilskudsberettigede til grundbetaling, og du skal underkende et vandløb over 100 m² med følgende observation:

- Vandløb, grøft eller lignende - LDP (3.7.2)

Grøfter og lignende

Grøfter og lignende med en bredde på højst to meter fra kronekant til kronekant kan indgå i det tilskudsberettigede areal, når de opfylder kriterierne. Kriterierne er følgende:

- der må ikke være heget fra på begge sider af grøften,
- den er ikke tætbevokset med træer eller buske
- grøften må ikke forhindre den landbrugsmæssige udnyttelse af marken, som grøften er beliggende i.

Der er ikke krav om, at aktivitetskravet skal opfyldes i grøften - heller ikke kanten af grøften.

Dette gælder dog ikke grøfter, som gennemskærer hele markblokken, eller som ligger i kanten af en mark. Sådanne grøfter - uanset bredde – må du ikke medregne i det tilskudsberettigede areal. Desuden skal du underkende grøfter, der er mere end 2 meter brede og har et areal på over 100 m².

Vær opmærksom på, at der er særlige regler for grøblerender og loer i marsk egne. Her gælder det for grøblerender og loer på arealer i marsk egne, hvortil der er søgt grundbetaling, at de kan indgå i det tilskudsberettigede grundbetalingsareal, hvis bredden fra kronekant til kronekant ikke overstiger to meter – også selv om de gennemskærer markblokken. Dog kun hvis det omkringliggende areal er tilskudsberettiget til grundbetaling.

Ikke-tilskudsberettigede grøfter, afvandingskanaler og lignende underkender du med observationen:

- Vandløb, grøft eller lignende - LDP (3.7.2)

Bemærk, at ovenstående ikke gælder for permanente græsarealer, hvor vandløb, grøfter, afvandingskanaler og lignende mindre end 500 m² indgår som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i delafsnit "Markblokkens tilskudsprocent" i instruks 3.

Du skal dog altid fratække vandløb, grøfter, afvandingskanaler og lignende på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du i IMK med en af følgende observationer:

- Vandløb, grøft eller lignende (> 500 m²) (4.3.3)
- Vandløb, grøft eller lignende i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.3.4)

Vandlidende arealer

Hvis aktivitetskravet er opfyldt for et areal, er det, at et areal er vandlidende, ikke i sig selv nok til, at arealet ikke er tilskudsberettiget. Det kan for eksempel være en småbiotop eller paludikultur. Læs mere i instruksen for den eller de ordninger, der er på det indberettede areal.

3. Ikke-tilskudsberettigede arealer

Der er en række elementer og arealer, der ikke lever op til definitionerne af tilskudsberettigede arealer. De er derved ikke berettigede til grundbetaling eller bio-ordninger.

Det drejer sig om følgende:

- Menneskeskabte konstruktioner, som f.eks. bygninger, ridebaner og køkkenhaver.
- Anlæg af søer, som ikke lever op til forpligtelserne for småbiotop eller GLM 8-krav.
- Arealer, der er permanent vandlidende. Dette omfatter ikke paludikulturafrøder, GLM-søer og indberettede småbiotoper
- Arealer tilplantet med en ikke-tilskudsberettiget afgrøde, som f.eks. juletræer og pyntegrønt.
- Naturarealer og opgivne landbrugsarealer, hvor der ikke sker landbrugsaktiviteter. Dog undtaget arealer, der er udtaget som følge af et projektilsagn samt arealer og elementer på landbrugsarealer, der er udlagt som ikke-produktive elementer som følge af forpligtelserne under GLM 8 eller bio-ordning biodiversitet & bæredygtighed

Et landbrugsareal er ikke tilskudsberettiget, hvis det i løbet af ansøgningsåret skifter karakter til "ikke landbrug" før 25. oktober, uanset om der har været udført landbrugsaktiviteter på arealet. Det kan for eksempel være, hvis der bliver opført et hus på arealet. Såfremt anlæggelsen først sker efter den 25. oktober vil arealet dog fortsat være tilskudsberettiget til tilskud for det indeværende år, hvis arealet har været anvendt landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter senest 25. oktober.

Såfremt anlæggelsen er sket inden den 25. oktober skal du underkende alle ikke-landbrugsarealer, som er mindst 100 m².

Bemærk, at menneskeskabte konstruktioner beliggende i kanten af markblokken, skal du underkende helt ned til 10 m². Se mere nedenfor.

3.1 Menneskeskabte konstruktioner

Observationer omkring menneskeskabte konstruktioner slår altid igennem på alle ordninger. Du skal derfor huske at udvide kontrollen. Læs mere i instruks 1 afsnit 3.5 om observationer og om at udvide kontrollen.

Veje, markveje, kørespor og lignende

Veje belagt med grus, sten, asfalt eller andet hårdt materiale og de tilhørende vejrabatter er ikke tilskudsberettigede. Det samme gælder for arbejdsveje, køreveje, markveje og kørespor, hvis de er befæstede.

Hvis du på et areal konstaterer en befæstet vej eller en markvej, skal du vælge observationen i IMK:

- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)

Ubefæstede veje, markveje og kørespor er ikke tilskudsberettigede, hvis de er en del af et transportnetværk mellem bygninger og befæstede veje. Se Figur 2.6

Figur 2.6: Eksempel på kørespor (rød pil), som er del af et transportnetværk mellem bygninger og befæstet vej (blå pile).

Hvis du konstaterer en ubefæstet vej, markvej eller et kørespor, der er del af et transportnetværk på et areal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Kørespor er del af transportnetværk (3.1.2)

Alle andre ubefæstede veje, markveje og kørespor er tilskudsberettigede, hvis de er en del af den omkringliggende mark, og der foregår en landbrugsaktivitet på vejen.

Se eksempler på tilskudsberettigede og ikke tilskudsberettigede veje og forskellige typer af spor i tabel 2.6.

Bemærk, at der er særlige regler med hensyn til kørespor og arbejdsarealer i lavskov og frugtplantager. Se mere i instruks 3.

Tabel 2.6: Eksempler på veje, kørespor og plejespor som er henholdsvis tilskudsberettigede og ikke tilskudsberettigede

Konstateret ved kontrollen	Er vej/markspor/plejespor tilskudsberettiget
Befæstet vej (asfalt, grus o.l.)	Nej
Markvej/markspor uden befæstning, hvor der ikke er en landbrugsaktivitet	Nej
Markvej/markspor uden befæstning, der fungerer som vej mellem bygninger/veje	Nej
Markvej/markspor uden befæstning, der ikke fungerer som vej mellem bygninger/veje, og hvor der er en landbrugsaktivitet.	Ja
Plejespor, der også fungerer som adgangsvej til andre marker	Ja
Plejespor	Ja
Trampestier, der ikke i væsentlig grad hindrer normal drift af marken.	Ja

Plejespor

Plejespor (sprøjtespor, vandingsspor o.l.) er tilskudsberettigede, også selvom det er ekstra opkørt. Det kan for eksempel være fordi, det oftest er der, hvor ansøger kører ind og ud af marken. Hvis ansøger benytter et plejespor, når ansøger kører til en anden mark, er denne "adgangsvej" også tilskudsberettiget.

Trampestier

Trampestier henover dyrkede arealer er tilladt. Stierne må ikke i væsentlig grad hindre normal drift af marken. De skal derfor have samme plantedække som resten af marken. Stien må ikke afskærmes eller hegnes fra den øvrige del af marken. Der må dog gerne være afmærkning af stien i begge ender af marken, og der må være opsat låge eller stente.

Hvis du konstaterer en trampesti, der i væsentlig grad hindrer landbrugsdriften, skal du underkende trampestien med følgende observation i IMK:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Bygninger og anlæg

Bygninger og anlæg (vindmølle, elmast o.l.), over 100 m², skal underkendes med følgende observation:

- Bygning/anlæg (3.1.3)

Du har mulighed for at vælge særlige observationer for vindmøller og elmaster i IMK:

- Vindmølle (3.1.8)
- Elmast (3.1.9)

Solceller

Arealer med solceller eller solcelleanlæg er tilskudsberettigede til grundbetaling, hvis solcellerne er opstillet, så de ikke hindrer landbrugsmæssig udnyttelse på hele arealet inkl. under solcellerne. Den landbrugsmæssige udnyttelse kan f.eks. ske med græssende får, slåning/slæt eller dyrkning af en afgrøde. Det vil sige, der skal være udført en landbrugsaktivitet i dyrknings-perioden både under og mellem solcellerne.

Hvis der ikke har været nogen landbrugsmæssig aktivitet under solcellerne, fordi solcellerne har hæmmet udførelsen heraf, er arealet under solcellerne ikke tilskudsberettiget. Hvis den landbrugsmæssige produktion på hele arealet er væsentligt hæmmet pga. af den konkurrerende ikke-landbrugsmæssige aktivitet (produktion af strøm), er hele arealet med solceller ikke tilskudsberettiget.

Du skal i disse tilfælde vælge følgende observation:

- Solceller - uden landbrugsaktivitet. (3.1.10)

Arealer med solceller, hvortil der er søgt tilskud til økologisk arealstøtte samt økologisk arealtilskud følger ovenstående regler for grundbetaling.

Arealer med solceller kan ikke opnå tilskud under bioordningen miljø- og klimavenligt græs, hverken under eller mellem solcellerne. Læs mere i Instruks 13, afsnit 6.3.

Arealer mellem solceller (men ikke under), indtegnet som selvstændige marker, kan bruges under GLM 8 eller opnå tilskud under bioordningen biodiversitet og bæredygtighed. Læs mere i Instruks 11.

Arealer mellem solceller (men ikke under), indtegnet som selvstændige marker, kan opnå tilskud under bioordningen ekstensivering med slæt. Læs mere i Instruks 8, afsnit 6.2.

Arealer mellem solceller (men ikke under), indtegnet som selvstændige marker, kan opnå tilskud under varieret planteproduktion. Læs mere i Instruks 12, afsnit 6.2.

Arealer med solceller kan ikke opnå tilskud under miljøordninger, hverken under eller mellem solcellerne. Læs mere i Instruks 5, afsnit 2.3.

Lufthavne, start- og landingsbaner

Græsarealer, som anvendes til start og landingsbaner er ikke tilskudsberettigede, hvis arealerne er slået/tromlet plant, og/eller der er installationer i form af lys langs arealerne. Hvis banen har en sådan karakter, at den kan sidestilles med en befæstet vej, og den ikke anvendes til dyrkning af græs, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Landingsbane (3.1.11)

Bemærk, at sikkerhedszoner omkring landingsbanerne som udgangspunkt vil være tilskudsberettigede, hvis de anvendes landbrugsmæssigt og aktivitetskravet er opfyldt.

Stendiger/jorddiger og lignende

Stendiger/jorddiger, som ikke indgår som en del af en småbiotop er ikke tilskudsberettigede. Du underkender diger med observationen:

- Stendige/jorddige o.l. (3.1.5)

Containerpladser og lignende

Arealer, der anvendes til gartneriproduktion er tilskudsberettigede, hvis planterne har forbindelse til den underliggende jord. Afrøderne kræver derfor bundjordkontakt for at kunne modtage arealtilskud.

Arealer, hvor planterne dyrkes for eksempel i pletter, og dermed ikke er i forbindelse til den underliggende jord, er derfor ikke tilskudsberettigede. Det gælder for eksempel for containerpladser og lignende. Læs mere om gartneriafrøder i instruks 3 afsnit 10.3.

Hvis du ved kontrollen konstaterer en containerplads, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Containerplads (3.1.7)

Militære øvelsesområder

Militære øvelsesområder er kendetegnet ved hyppig ikke-landbrugsmæssig aktivitet. Dyrkningen af græs er derfor ofte hæmmet pga. denne anden anvendelse end landbrug. Militære øvelsesområder omfatter blandt andet skydebaner, skydeområde, nedslagsområde, målområde skydeterræn, øvelsesareal med intensiv aktivitet, for eksempel kørsel med bæltekrøretøjer.

Du underkender militære øvelsesområder med observationen:

- Militært øvelsesområde (3.1.13)

Arealet er dog tilskudsberettiget, hvis der foregår en landbrugsaktivitet. Det kan for eksempel være afgræsning, slæt eller slåning.

Menneskeskabte konstruktioner under 100 m² i kanten af markblokken

EU har stillet krav om, at der ikke må være menneskeskabte konstruktioner i markblokken. Heller ikke selvom de er under 100 m². Ordet "konstruktion" skal forstås helt bogstaveligt. Det skal være konstrueret noget som f.eks. shelters, picnic- og bålpladser, elinstallationer, udkigstårne osv.

Det er ikke umiddelbart muligt at lave observationer på under 100 m² i IMK. Der er dog en undtagelse i forhold til menneskeskabte konstruktioner under 100 m², men over 10 m², hvis de er beliggende i kanten af markblokken.

Hvis du ved kontrollen konstaterer et sådant fradrag, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Menneskeskabt konstruktion i kanten af markblokken (under 100 m² – ned til 10 m²) (3.1.12)

3.2 Træer og skov

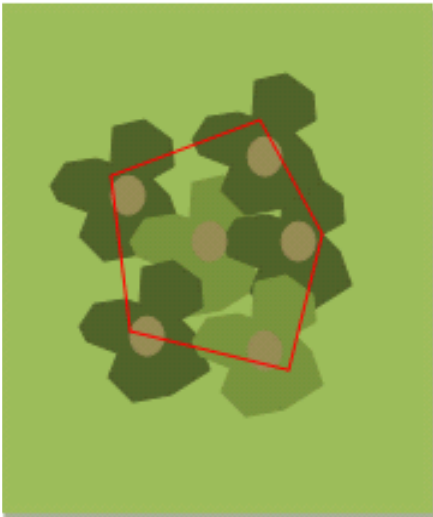
Klynge af træer eller buske

Klynger af træer og buske er ikke tilskudsberettigede, med mindre de indgår som en del af en registeret småbiotop eller som et GLM8-markkrat. Læs mere i afsnit 2.1 og 2.2.

Klynger af træer og buske over 100 m² er tilskudsberettigede, hvis de er indberettet som skovlandbrug og lever op til reglerne herfor. Læs mere i kapitel 7 i Instruks 3.

En klynge er defineret som arealer over 100 m² med træer eller buske, hvor trækronerne eller buskene ses som sammenvoksede på orthofoto eller ved besigtigelse af arealet. Se Figur 2.7 og 2.8 nedenfor.

Du skal opgøre arealet ved at trække lige linjer mellem de yderste træstammer eller buske i klyngen. Se Figur 2.7. nedenfor.

Figur 2.7: Opmåling + fradrag af klynge over 100 m²

Figur 2.8: Ingen klynge opmålt under 100 m²

Du underkender klynge af træer med observationen:

- Klynge af træer over 100 m² (3.2.1)

Vær opmærksom på, at hvis der også er søgt miljøordninger eller bio-ordninger på arealet, underkender observationen ikke arealet på miljøordningen eller bio-ordningen. Skal arealet også underkendes på andre ordninger, skal du lave en observation på det. Husk at udvide kontrollen. Læs mere i instruks 1 afsnit 3.5.

Du skal ikke regne træstubbe og buske under en meter med ved opgørelsen af klynger.

Du skal underkende arealet, hvis træstubbe eller buske hindrer landbrugsaktiviteten på et areal større end 100 m². Se mere om landbrugsaktivitet på brakarealer eller på dyrket areal i instruks 3.

Du må ikke tælle fritstående træer med i klyngen. Træer og buske er fritstående, hvis trækronerne eller buskene på ortofoto eller ved besigtigelsen ikke når sammen, og de er omgivet af græs eller anden landbrugsafgrøde.

Klynger af træer og buske under 100 m² skal indgå i opgørelsen af maksimalt 100 fritstående træer pr. ha.

Vær opmærksom på, at der gælder andre regler på permanente græsarealer, hvis klyngen er mindre end 500 m². I stedet skal den indgå som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i delafsnit "Markblokke med en tilskudsprocent" i instruks 3.

Du skal dog altid fratække klynger på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du med en af følgende observationer i IMK:

- Klynge af træer/buske (> 500 m²) (4.4.1)
- Klynge af træer/buske i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.4.2)

Fritstående træer (Mere end 100 træer eller buske pr. ha)

Arealerne skal holdes fri for træer og buske. Der må dog være op til 100 spredte træer og buske pr. ha. Bemærk, at reglen om højst 100 spredte træer og buske pr. ha ikke gælder for registrerede områder med småbiotoper eller markkrat.

Klynger af træer og buske over 100 m² er tilskudsberettigede, hvis de er indberettet som skovlandbrug og lever op til reglerne herfor. Læs mere i kapitel 7 i Instruks 3.

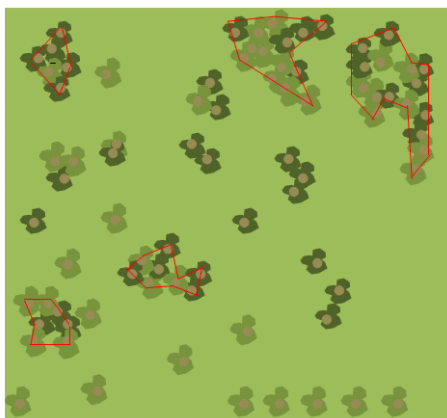
Reglen om højst 100 spredte træer og buske pr. ha gælder heller ikke for arealer med permanent græs, hvor der gælder andre regler for markblokkens tilskudsprocent. Her indgår træerne og buskene i din vurdering af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere i delafsnit "Markblokke med en tilskudsprocent" i instruks 3.

Hvis der er mere end 100 træer og buske pr. ha er arealet ikke tilskudsberettiget. Heller ikke selv om der er undervækst af græs.

Du skal holde klynger af træer og buske uden for optællingen, når du beregner maksimalt 100 træer per hektar på omdriftsgræs. Det vil sige, at du først skal fratrage arealer med klynger. Derefter skal du opgøre antallet af træer på den øvrige del af arealet. Det gælder ikke for permanent græs. Læs mere herunder.

Eksempel:

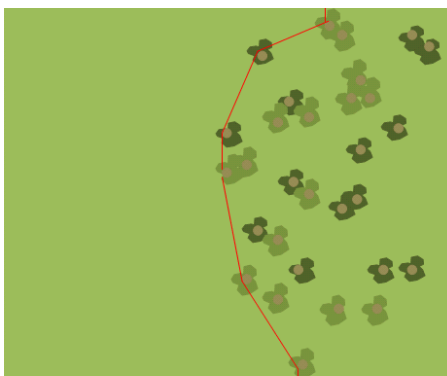
Græsmarken i Figur 2.9 er 1 ha. Der skal først fratrages 5 klynger, da kronerne er sammenvoksede, og fradragene er over 100 m² (røde polygoner). Klyngerne består af henholdsvis 6, 7, 8, 14 og 16 træer og udgør tilsammen ca. 800 m². På resten af arealet, som udgør 0,92 ha, er der 31 spredte træer. Det vil sige ca. 34 træer pr. ha (10.000/9.200m² x 31). Der er ikke over 100 spredte træer pr. ha, og arealet med de spredte træer kan godkendes.

Figur 2.9: Fradrag for klynge og optælling af 100 træer pr. ha

Eksempel:

Græsmarken i Figur 2.10 er 0,5 ha. På halvdelen af arealet, er der 30 træer på 0,25 ha. Der er således over 100 træer pr. ha, og arealet med træerne skal underkendes. Ved opmålingen skal du tage udgangspunkt i en inddeling af arealet.

Figur 2.10: Fradrag for klynger og optælling af 100 træer pr. ha

Du underkender arealer med mere end 100 træer eller buske pr. ha med observationen:

- Mere end 100 træer eller buske pr. ha (3.2.2)

Husk at på permanente græsarealer indgår fritstående træer altid i vurderingen af markblokkens tilskudsprocent.

Remise/vildtremise

Remiser og vildtremiser er ikke tilskudsberettigede, da arealerne ikke dyrkes landbrugsmæssigt med henblik på produktion eller med henblik på opretholdelse af arealet i landbrugsmæssig stand egnet til dyrkning eller afgræsning. Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Remise/vildtremise (3.2.3)

Bemærk, at på permanent græs skal remiser/vildtremiser under 500 m² indgå i vurderingen af markblokkens tilskudsprocent på samme måde som klynger (se ovenfor). Se mere i instruks 3.

Hvis arealet er indtegnet som småbiotop og lever op til betingelserne for småbiotoper er de tilskudsberettigede. Læs mere i afsnit 2.1.

Læhegn

Læhegn er ikke tilskudsberettigede, da der er tale om et ikke-produktivt element, som ikke kan indgå i opfyldelsen af GLM8. I IMK vælger du observationen:

- Læhegn (3.2.4)

Bemærk, at på permanent græs skal læhegn under 500 m² indgå i vurdering af markblokkens tilskudsprocent på samme måde som klynger (se ovenfor), læhegn i kanten af marken skal trækkes ud af det tilskudsberettigede areal.

Nyetablerede læhegn inden for markblokken kan godkendes som småbiotoper, hvis de er indtegnede som sådan og lever op til reglerne herfor. Se afsnit 2.1.

Skov, skovarealer, fredskov

Skov og skovarealer er ikke tilskudsberettigede til grundbetaling. Dette gælder uanset, om der er lyst fredskovspligt på arealet eller ej. Du skal bruge følgende observation i IMK:

- Skov (3.2.5)

Der gælder dog særlige regler for arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning. Ligesom der er særlige regler for arealer med lavskov. Se mere i instruks 3 afsnit 6.

Arealer tilplantet med træer inden for markblokken kan godkendes som småbiotoper, hvis de er indtegnede som sådan og lever op til reglerne herfor. Se afsnit 2.1.

Skovrejsningstilsagn

Arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning er tilskudsberettigede på visse betingelser. Se delafsnit om "Grundbetaling til projektarealer" (tidligere artikel 32) instruks 3 afsnit 4.

Juletræer og pyntegrønt

Arealer der dyrkes med henblik på juletræsproduktion eller pyntegrøntproduktion ikke er tilskudsberettigede. Du skal betragte disse arealer som juletræsarealer og dermed ikke tilskudsberettigede. Hvis juletræerne er plantet efter 25. oktober i indeværende år, har det ikke betydning for udbetaling af grundbetaling i det indeværende år. Hvis der er andre ordninger på arealet, skal du orientere dig i den relevante instruks.

Lavskov

Arealer med lavskov er tilskudsberettigede, hvis arealerne er tilplantet med en eller flere af de godkendte arter, og arealet drives landbrugsmæssigt med henblik på stævning. Se mere om lavskov og øvrige tilskudsbetingelser for lavskov i instruks 3. Vær opmærksom på, at der er mulighed for at have op til 400 andre træer og buske spredt ud på arealet ved nogle typer poppelavskov. Øvrige træer er ikke omfattet af stævningspligten.

Arbejdsarealer i skov

Der kan ikke søges støtte til arealer i skov, der primært fungerer som arbejdsarealer i forbindelse med skovdriften. Hvis du vurderer, at landbrugsaktiviteten er væsentlig hæmmet af skovdriften, skal udvælge følgende observation i IMK:

- Arbejdsareal i skov (3.2.8)

Delarealer af arbejdsarealer i skov (>0,30 ha) kan dog være tilskudsberettigede, hvis der foregår en landbrugsaktivitet. Det kan, for eksempel være afgræsning, slæt eller slåning.

Åbne, ikke-tilplantede arealer i skov

Åbne arealer i skov (ikke tilplantede arealer) med græsdekke, er tilskudsberettigede, hvis der foregår en landbrugsmæssig aktivitet på arealerne.

Slåning eller afgræsning bliver betragtet som en tilstrækkelig landbrugsmæssig aktivitet, hvis landbrugsaktiviteten ikke i væsentlig grad bliver hæmmet af andre aktiviteter.

Vildnis, krat e.l.

Tidligere landbrugsarealer, som ikke har været opdyrket i flere år, og som har karakter af vildnis eller krat, er ikke tilskudsberettigede, hvis kravet om landbrugsmæssig aktivitet (aktivitetskravet) ikke er opfyldt. Hvis marken er udtaget til kontrol, og kontrollen sker før 26. oktober, skal det vurderes, om aktivitetskravet umiddelbart kan opfyldes, og marken skal til efterkontrol. Vær dog opmærksom på, at hvis vildniset eller krattet er registreret som en småbiotop eller som et markkrat er det tilskudsberettiget.

Hvis vildniset eller krattet ikke er registreret som en småbiotop eller et markkrat, skal kontrolløren vurdere om aktivitetskravet er opfyldt, hvis kontrollen sker efter 25. oktober. Det samme gælder for arealer, hvor aktivitetskravet kan påvises ikke at være overholdt på grund af forekomst af flerårige stauder (brændenælder og lignende) og enkelte træer og buske.

Hvis du konstaterer et sådant areal på kontrollen, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Tidligere landbrugsareal. Ikke opdyrket i flere år og aktivitetskravet kan ikke umiddelbart opfyldes (vildnis, krat e.l.) (3.2.10)

3.3 Ikke-tilladte aktiviteter herunder oplagring/opbevaring

Der skal være en landbrugsmæssig aktivitet på arealer, hvor der søges grundbetaling. Undtagelser herfra er småbiotoper, se afsnit 2.1 og projektarealer hvor de normale forpligtelser ikke kan opretholdes, se Instruks 3, kapitel 5.

Hvis arealerne også bruges til andre aktiviteter eller formål, må landbrugsaktiviteten ikke være væsentligt hæmmet af den anden aktivitet eller det andet formål.

Opbevaring af landbrugsprodukter i op til et års varighed er tilladt på landbrugsarealer, da opbevaringen anses som en del af produktionen. Se afsnit længere nede. Dette gælder også på lavskovsmarker i form af afskåret træ og flis fra lavskovsproduktionen. Læs om lavskov i Instruks 3, afsnit 7.1.

Det er ligeledes tilladt at have oplagring af opgravet bundslam fra kommunens grødeskæring af vandløb.

Da produktion ikke er tilladt på brakarealer må afskåret plantemateriale ikke fjernes fra marken, hvorfor det udelukkende er tilladt, at opbevare det opstakke plantemateriale fra marken. Det er ikke tilladt at anvende brakarealer eller småbiotoper (på nær småbiotoper til grundbetaling) til opbevaring af landbrugsprodukter fra andre marker, da det anses som produktion. Læs om brak i Instruks 3, kapitel 6. Læs om småbiotoper generelt i afsnit 2.1. Læs om småbiotoper til biodiversitet og bæredygtighed og GLM 8 i Instruks 11.

Typen af aktivitet og tidspunktet på året er blandt andet med til at afgøre, hvor lang tid landbrugsarealer kan bruges til andre formål end landbrugsdrift. Nogle aktiviteter kan ske uden tidsmæssig begrænsning, mens andre aktiviteter højst må vare op til et år. Læs mere i eksemplerne herunder.

Tilladte aktiviteter uden tidsmæssig begrænsning

Det er på ethvert tidspunkt tilladt at anvende arealerne til mindre typisk ikke landbrugs-hæmmende aktiviteter, såsom:

- Jagt
- Ridning (så længe det ikke omfatter terrænspring, der er fastholdt samme sted i mere end ét år)
- Tramestier

Arealet skal bruges til landbrugsmæssige aktiviteter i perioden 15. marts til 25. oktober. Det vil sige, at arealet skal fortsat være et landbrugsareal der anvendes til produktion eller som opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til dyrkning eller afgræsning og der skal foretages landbrugsaktiviteter på arealet senest den 25. oktober. Hvis den anden aktivitet har en sådan karakter eller omfang, at plantedækket bliver ødelagt eller fjernet, skal ansøger straks udbedre skaderne og retablere plantedækket efter udførelse af den anden ikke-landbrugsmæssige aktivitet.

Tilladte aktiviteter i op til et års varighed på landbrugsarealer

Det er altid tilladt at opbevare/oplagre landbrugsprodukter og jordforbedringsmidler i op til et år på landbrugsarealer under forudsætning af, at arealet fortsat kan anvendes landbrugsmæssigt. Det kunne for eksempel være:

- Halm, roer og kartofler
- Wrapballe og ensilagestakke
- Flis fra egne lavskovsarealer
- Jordforbedringsmidler som for eksempel gødning eller kalk

Vær opmærksom på, at det ikke er tilladt at have oplagring på brakmarker, markbræmmer, småbiotoper og andre ikke-produktive elementer der indgår i opfyldelsen af GLM8 eller i bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed, da dette vil blive betragtet som produktion. Dog er oplagring af det afslået plantemateriale fra disse marker/elementer tilladt, da det ikke må fjernes, når der er tale om et ikke-produktivt element eller areal.

Hvis opbevaringen har fundet sted ud over et år, vælger du følgende observation i IMK:

- Oplagring af landbrugsprodukter ud over et år (stadig landbrugsareal) (3.3.1)

Hvis opbevaringen har medført varig påvirkning af arealet, så det ikke kan anvendes landbrugsmæssigt, vælger du følgende observation i IMK:

- Ikke tilladt aktivitet i indeværende år (3.3.3)

Bemærk, at hvis ansøger også har søgt ordninger under Landdistriktsprogrammet på arealet, vil ovenstående observationer ikke nødvendigvis "slå igennem" på disse ordninger, da opbevaring ikke i sig selv er en overtrædelse af tilsagnsbetingelserne. Du vil derfor ofte også skulle anvende en observation for ordningen under landdistriktsprogrammet som følge af, at plantedækket ikke er opretholdt, eller at plejekravet ikke er overholdt.

Tilladte aktiviteter i kortere perioder

Arealer, hvortil der søges grundbetaling, må i begrænset omfang bruges til andre aktiviteter end landbrugsdrift, så længe landbrugsdriften ikke bliver væsentligt hæmmet af den anden ikke-landbrugsmæssige aktivitet i perioden 15. marts til 25. oktober. Arealer med permanent græs og græs i omdrift må ikke være væsentlig hæmmet af andre aktiviteter i perioden 1. juni til 25. oktober.

Vær opmærksom på, at brakarealer og andre ikke-produktive elementer ikke må anvendes til opbevaring, dog med undtagelse af opstakket afskåret plantemateriale fra selvsamme areal.

Du skal derfor vurdere om tilstedeværelsen af andre aktiviteter påvirker arealets formål med henblik på at udgøre et ikke-produktivt element til gavn for biodiversiteten.

Du skal derfor vurdere om den anden aktivitet end landbrug væsentlig hæmmer arealet i at blive anvendt landbrugsmæssigt til udførelse af landbrugsaktiviteter eller til opretholdelse af arealet i landbrugsmæssigt drift egnet til dyrkning eller afgræsning. Jo længere tid den anden aktivitet foregår, og jo mere intens aktiviteten er, desto mindre vil arealet kunne anvendes landbrugsmæssigt i dyrkningssæsonen 15. marts til 25. oktober.

Aktiviteter, der højst foregår i 14 dage inden for dyrkningsperioden vil ofte ikke hæmme landbrugsdriften, men hvorvidt landbrugsdriften er hæmmet af den anden ikke-landbrugsmæssige aktivitet vil bero på en konkret vurdering. Aktiviteter, der foregår i store dele af perioden, vil i mere væsentlig grad hæmme landbrugsdriften i at blive udført på arealet.

Du må ikke underkende arealet alene på grund af en aktivitet, som har varet 14 dage i sommerhalvåret. Landbrugsdriften skal samtidig være væsentligt hæmmet af den anden anvendelse.

Eksempler på aktiviteter, hvor landbrugsdriften *kan* være væsentligt hæmmet, hvis aktiviteten har varet mere end 14 dage i sommerhalvåret er:

- Arrangementer med landbrugsmæssig relevans, såsom dyrskuer, traktortræk, maskindemonstration, pløjestævner og lignende
- Arrangementer uden landbrugsmæssig relevans, såsom koncerter, sportsstævner, agilitytræning, ride arrangementer, markeder, spejderlejre, bålpladser, udstillinger, parkeringspladser og lignende
- Anlægsarbejder (arbejdsområder, arbejdskørsel, nedgravning af kabler, kloak arbejde og lignende)
- Arkæologiske forundersøgelser
- Opbevaring af for eksempel byggematerialer, træ, tømmer, brænde, jord, sand, grus, biler, maskiner og lignende
- Militære øvelser på landbrugsarealer (ikke militære øvelsesområder)

Hvis landbrugsaktiviteten er væsentligt hæmmet af den aktivitet, der har fundet sted sommerhalvåret – uanset om det er under eller over 14 dage - skal du vælge følgende observation i IMK:

- Ikke tilladt aktivitet i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober (3.3.4)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor landbrugsaktiviteten er væsentlig hæmmet.

Hvis den anden ikke-landbrugsmæssige aktivitet er foregået efter høst, hvorved det har været muligt for ansøger at anvende arealet landbrugsmæssigt i dyrkningsperioden – er landbrugsarealets landbrugsmæssige udnyttelse ikke væsentlig hæmmet. Det gælder for eksempel, hvis gravearbejdet begynder ultimo august efter høst af afgrøden.

Bemærk, hvis ansøger også har søgt ordninger under Landdistriktsprogrammet på arealet, vil ovenstående observation ikke nødvendigvis "slå igennem" på disse ordninger, da aktiviteten ikke i sig selv behøver at være en overtrædelse af tilsagnsbetingelserne. Du vil derfor ofte også skulle anvende en observation for ordningen under landdistriktsprogrammet som følge af, at plantedækket ikke er opretholdt, eller at plejekravet ikke er overholdt.

Hvis aktiviteten har mere permanent karakter, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Ikke tilladt aktivitet i indeværende år (3.3.3)

3.4 Rekreative arealer

Græsarealer er tilskudsberettigede, hvis arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter og denne landbrugsaktivitet er foretaget senest den 25. oktober på arealet, selvom de også bliver brugt til rekreative formål. Det vil sige landbrugsdriften (dyrkning af græs) må ikke være væsentlig hæmmet af den anden aktivitet og der skal således fortsat kunne udføres en landbrugsaktivitet på arealet senest den 25. oktober.

Hvis du konstaterer et areal, hvor landbrugsdriften er hæmmet på en måde, så dyrkning af græs hæmmes for eksempel ved meget hyppig slåning (græsplænelignende), er arealet ikke tilskudsberettiget. Du skal underkende arealer større end 100 m² med følgende observation:

- Areal fremstår ikke som et landbrugsareal, da arealet er slået så hyppigt, at landbrugsdriften (græsdyrkning) er hæmmet (3.4.10)

Bemærk, hvis arealet har karakter af have, park eller lignende, skal du ikke anvende ovenstående observation, men i stedet 3.4.1. Se nedenfor.

Haver, parker, køkkenhaver og lignende

Private haver og fællesarealer anvendt til rekreativt formål for boligejere og bebyggelse i umiddelbart tilknytning til bebyggelse, ofte indeholdende permanente installationer som gynger, sandkasse eller fliser, eller fungerer som urtehaver, er ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer.

Parker i form af store havelignende arealer med offentlig adgang til brug for rekreative formål er ligeledes ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer.

Ovenstående er oftest kendetegnet ved, at slåningen af græsset sker af hensyn til det æstetiske udtryk, og for at folk kan færdes på arealet. Slåningen sker endvidere så hyppigt, at landbrugsdriften (græsdyrkning) er hæmmet. Arealet er ikke indrettet til produktionsmæssig udnyttelse og er omkranset af hegn eller hæk.

Du skal underkende haver, parker, dyreparker, køkkenhaver og lignende, hvis arealet er end 100 m² med følgende observation i IMK:

- Have, park o.l. (3.4.1)

Ridebane

Græsset holdes i dyrkningsperioden 15. marts til 25. oktober kontinuerligt kort med henblik på at kunne udøve ride aktivitet. Græsproduktionen er derfor hæmmet af den anden aktivitet. Du skal underkende arealet med følgende observation:

- Ridebane (3.4.2)

Golfbaner

Du skal betragte alle golfbanens arealer som rekreative arealer.

Græsset dyrkes med specialblanding af langsomt voksende græs. Slåningen af græsset sker af hensyn til golf spillet, og arealet har permanente installationer. Dyrkningen af græsset er derfor hæmmet af den anden aktivitet (goldspil).

Du skal underkende arealerne med følgende observation:

- Golfbane (3.4.3)

Vær dog opmærksom på, at arealer "out of bounds" kan være tilskudsberettigede, hvis de bliver brugt landbrugsmæssigt og aktivitetskravet er opfyldt.

Idrætsanlæg, fodboldbaner og lignende

Græsarealet holdes typisk med en fast lav græshøjde af hensyn til sportsaktiviteten, og har ofte permanente installationer (lys, sprinkler, højttalere, TV-tårne, pointtavler). Græsproduktionen er ofte hæmmet af sportsaktiviteten på arealet eller af den hyppige slåning. Du skal underkende arealet med følgende observation:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Husk at notere, hvad arealet bliver anvendt til i bemærkningsfeltet til observationen.

Crossbaner

Græsproduktionen er hæmmet af sportsaktiviteten på arealet.

Du skal underkende arealet med følgende observation:

- Crossbane (3.4.4)

Arealet rundt om selve "sporet", hvor der bliver kørt, vil være tilskudsberettiget, hvis arealerne bliver dyrket landbrugsmæssigt, og aktivitetskravet er opfyldt (slåning eller afgræsning) og arealet er mindst 0,3 ha.

Vildtagre / vildtafgrøder

Der gives grundbetaling til dyrkning af afgrøder uanset om de høstes og hermed også til afgrøder, der er sået i tilskudsåret og bliver stående til gavn for vildtet. Landbrugsaktiviteten er udført i medfør af tilsåning og dyrkning af en afgrøde på arealet. Afgrøden kan for eksempel være "majs til modenhed" eller en blanding "Blanding af vårsåede arter". Det er underordnet, om der er opsat fodertønder, skydetårn og lignende i umiddelbar nærhed til arealet.

Dyrehaver og dyreparker

Dyrehaver og dyreparker omfatter store haver med offentlig adgang. Arealet er ofte omkranset af hegn eller hæk, og dyrene kan være indhegnet, og afgræsning sker med dyr, som ikke er registreret i form af f.eks. øremærker, ringmærker eller fremgår i CHR-registret. Det vil sige, at de ikke er defineret som husdyr. Der kræves eventuelt entré. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.

Du skal underkende dyrehaver og dyreparker med følgende observation i IMK:

- Dyrehave/dyrepark (3.4.6)

Vær dog opmærksom på, at arealet kan være tilskudsberettiget, hvis græsset også anvendes til produktion af græs i form af slæt eller hvis det er husdyr (øremærkede), der afgræsser arealerne.

Anvendt til dyrehold, men uden landbrugsaktivitet

Et areal kan betragtes som et landbrugsareal, når der er en landbrugsaktivitet på arealet.

Hvis et areal bliver brugt til dyrehold, og der ikke er plantetække på noget tidspunkt i løbet af kalenderåret som følge af, at der er udlagt sand, grus eller strøelse, er arealet ikke tilskudsberettiget. Heller ikke selvom arealet bliver brugt til landbrugsdyr. Dette vil f.eks. omfatte vandrefolde til heste, der er udlagt med grus.

Hvis du ved kontrollen konstaterer et sådant areal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Anvendt til dyrehold og uden plantetække hele kalenderåret (3.4.8)

Vær opmærksom på, at arealer, hvor plantetækket er slidt væk af husdyrenes færden er tilskudsberettigede. Det kan være arealer til udegrise, hønsegårde, slitage rundt om vandtrug, drivgange og lignende.

Andre rekreative arealer

Hvis du konstaterer, at et areals landbrugsaktivitet er så væsentlig hæmmet af en rekreativ aktivitet, at der ikke kan ske nogen landbrugsdrift som f.eks. produktion af græs, og aktiviteten ikke er beskrevet herover, skal du bruge en generel observation. Du skal underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Beskriv i bemærkningsfeltet til observationen på fane "observationer" i CAP-TAS, hvad arealet bliver brugt til.

3.5 Eksproprieret

Overgået permanent til ikke-landbrugsmæssig anvendelse

Hvis arealet er varigt eksproprieret i ansøgningsåret inden den 25. oktober, det vil sige overdraget til for eksempel staten eller kommunen og overgået permanent til ikke-landbrugsmæssig anvendelse, er arealet ikke tilskudsberettiget, og du skal vælge i IMK:

- Eksproprieret permanent - ikke landbrug (3.5.1)

Midlertidigt eksproprieret

Hvis ekspropriationen varer mindre end 14 dage i dyrkningsperioden 15. marts til 25. oktober, vil den ofte ikke hæmme den landbrugsmæssige udnyttelse af marken. Det vil f.eks. være i forbindelse med mindre anlægsarbejde og gravearbejde.

Midlertidigt eksproprieret men udover 14 dage i dyrkningsperioden

Hvis arbejdet på arealet varer over 14 dage i perioden fra 15. marts til 25. oktober, og hæmmer arealets landbrugsmæssige udnyttelse og ansøgeren ikke har fået dispensation, er arealet muligvis ikke tilskudsberettiget, og du skal vælge i IMK:

- Eksproprieret midlertidigt (3.5.2)

Vær dog opmærksom på, om den midlertidige ekspropriation kan være omfattet af tilladte aktiviteter med kortere varighed. Læs mere i afsnit 3.3.

Arealet står under vand på kontroltidspunktet

Hvis arealet står under vand på kontroltidspunktet eller er så vandlidende, at det er for risikabelt at besigtige arealet, skal du ikke besigtige arealet.

Du skal vælge besigtigelseskvittering 4: "Ikke besigtiget – ikke muligt at besigtige arealet (vand, sne e.l.)" og notere, at det er på grund af vand.

Du skal i stedet for besigtigelse spørge ansøger om aktivitetskravet, der er på de vanddækkede arealer, er opfyldt. Alt efter hvad ansøger svarer, skal du gøre følgende:

- Ansøger oplyser, at kravet om aktivitet er overholdt. I dette tilfælde gør du én af følgende:
 - Du gennemgår ortofoto for indeværende år (forår og sommer) og sammenholder det med ortofoto 2022. Du gør det for at konstatere, om arealet under vand er permanent vandlidende og ikke samtidig dyrkes med paludikulturafrøder, og dermed ikke er et landbrugsareal. Hvis arealet ikke er et landbrugsareal, skal du lave en observation med, at arealet er permanent vandlidende (sø, vandhul e.l.), og kontrollen af arealet er færdig.
 - Arealet er et landbrugsareal og de arealer, du kan besigtige omkring arealet med vand, opfylder ikke kravene om landbrugsaktivitet. Du underkender arealerne under vand, da aktivitetskravet formodes ikke at være overholdt. Dette omfatter også arealer der dyrkes med paludikulturafrøder hvis aktivitetskravet ikke er overholdt. Skriv som bemærkning til observationen, at de omkringliggende arealer ikke overholder aktivitetskravet.
 - Arealet er et landbrugsareal og de arealer, du kan besigtige omkring arealet under vand, opfylder aktivitetskravet. Du godkender arealet under vand, da aktivitetskravet formodes overholdt.
 - kontrollen af aktivitetskravet på arealet er færdig. Skriv i CAP i "bemærkninger til sagsbehandler", at arealerne omkring arealet opfylder aktivitetskravet.
- Ansøger oplyser, at arealet ikke overholder aktivitetskravet. I dette tilfælde gør du følgende:
 - Du underkender arealet. Skriv i bemærkningsfeltet til observationen, at det er ansøger, der har oplyst det.

3.6 Arealer uden plantedække (bar jord)

Hvis du på kontrol konstaterer arealer uden plantedække (bar jord), skal du skelne mellem flere årsager ved manglende plantedække. Det kan være, at det manglede plantedække skyldes manglende såning/afgrøden er ikke kommet op endnu, slitage fra dyr eller det skyldes naturlige forhold. Vær opmærksom på, at der ikke er noget krav til plantedække på arealer med brak.

Manglende såning/afgrøden er ikke kommet op endnu (omdriftsarealer)

Hvis du konstaterer, at der er bar jord på et areal, der er indberettet som dyrket, og arealet er blevet jordbehandlet i indeværende dyrkningsæson, er der tale om et landbrugsareal, da aktivitetskravet er opfyldt. Hvis du konstaterer bar jord, skal du ændre afgrødekode for arealet til bar jord (afgrødekode 921). Dette gælder også, hvis arealet er jordbearbejdet efter høst og før såning af vintersæd. Ændring af afgrødekode følger den generelle instruks.

Bar jord som følge af slitage fra dyr

Hvis et areal bliver brugt til dyrehold, og dyreholdet har medført, at plantedække er slidt af på arealet, skal du stadig regne aktivitetskravet som opfyldt. Arealet er et landbrugsareal og dermed tilskudsberettiget. Også selvom det er en del af året eller hele året.

Hvis den bare jord skyldes andre forhold, for eksempel at der er udlagt sand på arealet, og det bruges som ridebane til heste, skal du underkende arealet. Det er ikke længere tale om et landbrugsareal, men et rekreativt areal. Se afsnit 3.5.

Bar jord som følge af naturlige forhold

Et areal er ikke tilskudsberettiget, hvis plantevæksten er meget sparsom eller slet ingen som følge af naturlige forhold, hvorved der slet ikke udføres landbrugsaktiviteter i form af f.eks. slåning eller afgræsning, vil der ikke være tale om et landbrugsareal der anvendes landbrugsmæssigt, men et naturareal. Det kan for eksempel være at arealet ofte bliver oversvømmet, eller jordbundsforholdene er så ringe, så opvækst af planter er umulig eller tæt på umulig og det derved heller ikke er muligt at dyrke en afgrøde på arealet.

Du skal underkende bar jord som følge af naturlige forhold med observationen i IMK:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (6.9.1)

Bemærk at ovenstående ikke gælder for arealer ansøgt som småbiotoper under grundbetaling, GLM 8 og biodiversitet og bæredygtighed. Læs mere i instruks for bioordningen bæredygtighed og biodiversitet og instruks for grundbetaling.

Bemærk også, at ovenstående ikke gælder for permanente græsarealer, hvor arealer mindre end 500 m² uden plantedække som følge af naturlige forhold indgår som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i delafsnit "Markblokkens tilskudsprocent" i Instruks 3.

Hvis der samtidig er et miljøtilsagn på det areal, hvor overtrædelsen er konstateret, skal du også underkende miljøtilsagnet med nedenstående observation i IMK. Bemærk at dette altid gælder ned til 100 m², uanset om tilsagnet ligger på et permanent græsareal:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (12.1.8)

Du skal dog altid fratække arealer uden plantedække, som følge af naturlige forhold på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du i IMK med følgende observation:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (> 500 m²) (4.7.1)
- Bar jord som følge af naturlige forhold i kanten af marken (100 til 500 m²) (4.7.2)

Hvis der samtidig er et miljøtilsagn på det areal, hvor overtrædelsen er konstateret, skal du også underkende miljøtilsagnet med nedenstående observation i IMK. Bemærk, at dette altid gælder ned til 100 m², uanset om tilsagnet ligger på et permanent græsareal:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (12.1.8)

4. Anden afgrøde end indberettet (afgrødebestemmelse)

Det er vigtigt, at den indberettede afgrøde også er den etablerede afgrøde på marken. Dette skyldes primært, at de afgrøder, som ansøger har indberettet i Fællesskemaet, vil indgå i beregningen af omdriftsarealet og beregningen af opfyldelse af GLM 7 og GLM 8.

Det er også vigtigt, at det er den rigtige afgrøde, der fremgår efter kontrollen af andre årsager. For eksempel, er det ikke alle afgrøder, der giver udbetaling af økologisk arealtilskud, ligesom de konstaterede afgrøder kan indgå i forbindelse med sagsbehandling på helt andre områder, som for eksempel kontrol af gødningsregnskaber.

Satellitbaseret kontrol er en metode, hvor der analyseres satellitbilleder til at kontrollere, om tilskudsbetingelserne er overholdt på ansøgers marker. Dette skal gerne overflødiggøre en stor del af kontrolbesøgene på bedrifterne.

Brugen af satellitbaseret kontrol blev i 2023 udvidet til også at omfatte en kontrol af ansøgningsgrundlaget for den enkelte ansøger. Kontrollen af arealanvendelsen omfatter følgende:

- Korrekt ansøgning af afgrøder: er de indberettede afgrødekoder korrekte?
- Ikke-tilskudsberettiget arealanvendelse: er der ikke-tilskudsberettiget anvendelse af hele eller dele af marken?
- Permanente ikke-tilskudsberettigede arealer: er der permanent ikke-tilskudsberettigede arealer på marken?

Kontrollen af arealanvendelsen har dermed overtaget en stor del af kontrollen af, om ansøger har etableret den indberettede afgrøde og om den indberettede afgrøde er på hele marken eller dele af marken.

Det medfører, at hovedparten af markerne ikke skal kontrolleres for anden afgrøde end indberettet på kontrolbesøg.

Der er dog undtagelser, som beskrives i hovedtræk i dette afsnit. De mere ordningsspecifikke ændringer i afgrødekoden for indberettet mark fremgår af den relevante instruks.

Se desuden tabel 2.7.

Hvornår skal der ændres afgrødekode?

Når du skal afgøre, om der skal ændres afgrødekode, skal du være opmærksom på, om der er tale om:

- forhold der ikke har betydning for tilskuddets størrelse
- forhold der har betydning for tilskuddets størrelse
- permanente afgrøder

Du skal altid ændre afgrødekode ned til 0,01 ha, hvis det **har** betydning for størrelsen af tilskuddet på den ordning, du er på kontrol af. Det gør sig gældende, hvis du er på kontrol af bioordninger og ikke-monitorerbare tilskudsbetingelser. Ved ikke-monitorerbare tilskudsbetingelser forstås handlinger som ansøger skal undlade at udføre, f.eks. forbud mod brug af pesticider, eller er forpligtet til at udføre, f.eks. at tage slæt.

Du skal som udgangspunkt **ikke** ændre afgrødekode, hvis det **ikke** har betydning for tilskuddets størrelse eller arealet monitoreres. Der er dog undtagelser for brak og permanente afgrøder. Se herunder.

Du skal ændre afgrødekode ned til 0,3 ha, hvis du har konstateret én type brak, men der er indberettet en anden type brak og kravene herfor er opfyldt. Ved overtrædelse af ikke-monitorerbare tilskudsbetingelser på brak, skal der ændres afgrødekode ned til 0,01 ha. Se Instruks 3.

Hvis du er på kontrol af brak ansøgt under grundbetaling og konstaterer, at ansøger har dyrket en del af den indberettede brak, skal du ikke ændre afgrødekode da det monitoreres.

Vær opmærksom på, at hvor brak er anvendt til GLM 8 eller biodiversitet og bæredygtighed, skal du ændre afgrødekode ned til 0,01 ha i alle tilfælde, hvor du konstaterer end anden afgrøde end indberettet samt ved overtrædelse af ikke-monitorerbare tilskudsbetingelser. Se Instruks 11.

Vær opmærksom på undtagelsen for permanente afgrøder, hvor der skal ændres afgrødekode ned til 0,01 ha selvom det ikke har betydning for tilskuddets størrelse. Det gælder også, hvis du konstaterer en anden permanent afgrøde end den permanente afgrøde, der er indberettet. Hvis der for eksempel er indberettet brombær, men du konstaterer stikkelsbær, skal du ændre afgrødekode. Det skyldes, at monitoreringen ikke kan skelne mellem permanente afgrøder.

Du skal ændre afgrødekode, når du er på kontrol af permanente afgrøder og bioordningerne. Grænsen er 0,01 ha. Se Figur 2.11, som viser eksempel på kontrol af stivelseskartofler.

Figur 2.11: Eksempel på mark, hvor der er mistanke om at afgrøden ikke er indberettet korrekt. Den røde markering er forageren til en kartoffelmark, hvor der ser ud til at være etableret en anden afgrøde end stivelseskartofler. *Bemærk, at for det konkrete eksempel kan forageren uden stivelseskartofler godkendes som arbejdsareal. Afgrødekoden skal dog ændres til det konstaterede, hvis der er en anden afgrødekode i forageren, f.eks. korn.*

4.1 Ændring af afgrødekode

Du skal foretage selve ændringen af afgrødekoden i IMK. Husk, hvis det kun er et delareal af en mark, hvor der er en anden afgrøde end indberettet, at du altid skal lave "opsplit mark" eller "mark i mark".

Du skal ændre afgrøde, både hvis der er tale om hele marker, hvor afgrøden er en anden end indberettet, og hvis der er tale om delarealer. Hvornår du skal ændre afgrøde afhænger af type af kontrol og type af indberettet afgrøde. Se ovenfor. Hvis der kun er tale om et delareal af marken, hvor afgrøden skal ændres, skal du i IMK bruge værktøjet "opsplit mark" til at opdele marken. Se mere i "Teknisk guide" omkring, hvordan du gør. Du finder "Teknisk guide" arealkontrolportalen på Intranettet.

Den konstaterede afgrøde skal leve op til aktivitetskravet for den pågældende afgrøde. Det vil sige, at hvis du ændrer til græs, skal aktivitetskravet for græs opfyldes. Dette er helt generelt. Det bliver derfor ikke beskrevet nærmere i de øvrige instrukser.

Hvis du ved kontrollen omdøber en afgrøde fra en ikke-monitorerbar afgrødekode til en monitorerbar afgrøde, skal du kontrollere om aktivitetskravet er opfyldt. Hvis kontrollen kan afsluttes, skal du markere i feltet "Kontrollen kunne afsluttes" på "Efterkontrol"-fanen i CAP. Hvis du ikke markerer i feltet "Kontrollen kunne afsluttes", kommer marken til efterkontrol som følge af aktivitetskravet. Den vil i så fald have kontrolårsag "c".

4.2 Areal med permanent græs (0,01 ha - 0,3 ha)

Bemærk, at du altid – kontroltidspunkt og kontrolårsag er ligegyldig – skal ændre afgrødekode for et areal mellem 0,01 og 0,3 ha, hvis dette areal er permanent græs, og det ikke er sammenhængende med et andet permanent græsareal. Arealet skal du så efterfølgende underkende, fordi det er mindre end 0,3 ha. Du kan se i temalagene "græs i 5 år 2023" og "permanent græs i 2023".

4.3 Lavskov

Du skal altid ændre afgrødekode ned til 0,01 ha, hvis arealet er indberettet som et lavskovsareal, men arealet ikke lever op til reglerne for lavskov. Det kan for eksempel være områder med græs i lavskovsarealet. Se nærmere omkring ændring af afgrødekoder i lavskov i instruks 3.

4.4 Permanent græs eller omdriftsgræs?

Når du ændrer afgrødekoden for et areal indberettet som "ikke græs" til "græs", skal du tage stilling til, om arealet er permanent græs eller græs i omdrift. Følg anvisningerne herunder:

Slå temalagene "græs i 5 år 2023" og "permanent græs i 2023" til.

- Hvis hele marken er dækket af et af de to lag, skal det omdøbes til permanent græs.
- Hvis marken ikke dækkes af nogen af lagene, skal det omdøbes til græs i omdrift.

Hvis arealet kun delvist er dækket af temalagene:

- Den del af arealet, som er dækket af temalagene (et eller begge lag), er mindre end 0,10 ha. Hele marken omdøbes til græs i omdrift.
- Den del af arealet, som **ikke** dækkes af temalagene (et eller begge lag), er mindre end 0,10 ha. Hele marken omdøbes til permanent græs.
- Ingen af de to ovenstående tilfælde er aktuelle. Opdel marken i to efter lagets afgrænsning. Omdøb dem til henholdsvis græs i omdrift og permanent græs.

4.5 Observationer og ændret afgrøde

Vær opmærksom på, at der på nogle arealer er ansøgt om særlig støtte, som "hænger" sammen med den indberettede afgrøde. Det gælder for eksempel økologisk frugt og bær som kun kan opnås, hvis arealet er indberettet med en frugt- og bærafgrødekode. Et andet eksempel er stivelseskartofler og varieret planteproduktion.

Hvis du ved kontrollen konstaterer en anden afgrøde end den indberettede, vil det i visse situationer ikke være nok, at du ændrer afgrødekoden, da du derved ikke "underkender" de ordninger, der er afgrødeafhængige. Dette gælder for eksempel for økologisk frugt og bær. Her er det meget vigtigt, at du udover at ændre afgrødekode også vælger en observation som beskriver, hvorfor det ikke er muligt at opnå det særlige tilskud. Det kan for eksempel være, at der ikke er etableret frugttræer på arealet.

Tablet 2.7: Guide til ændring af afgrødekode. Under "Ordning" ses det hvilken ordning det gør sig gældende for. Der tages udgangspunkt i situationer, hvor der er "Indberettet" én ting og "Konstateret" en anden. Under "Ændr (ha)" kan du se, om du skal ændre afgrødekode og i så fald til hvilken grænse. Undtagelser eller andre relevante informationer ses under "I øvrigt".

Ordning	Indberettet	Konstateret	Ændr (ha)	I øvrigt
Grundbetaling	Omdriftsafgrøde	Omdriftsafgrøde (anden end indberettet)	Nej	Undtagelser for brak, stivelseskartofler
Grundbetaling	Omdriftsafgrøde	Permanent afgrøde	0,01	
Grundbetaling	Omdriftsafgrøde	Permanent græs	0,01	
Grundbetaling	Permanent afgrøde	Omdriftsafgrøde	0,01	
Grundbetaling	Permanent afgrøde	Permanent afgrøde (anden end indberettet)	0,01	
Grundbetaling	Permanent græs	Omdriftsafgrøde	0,01	
Grundbetaling	Permanent græs	Permanent afgrøde	0,01	
Grundbetaling	Brak	Ikke-brak	0,3	
Grundbetaling	Brak	Brak (anden end indberettet)	0,3	Ved indberettet blomster- eller bestøverbrak men konstateret slåningsbrak, kan du kun ændre til slåningsbrak, hvis der ikke er foretaget jordbehandling. Ellers ændres til f.eks. græs.
Grundbetaling	Stivelseskartofler	Ikke-stivelseskartofler	0,01	
Grundbetaling	Ikke-stivelseskartofler	Stivelseskartofler	0,01	

Grundbetaling	Projektarealer med projektspecifik afgrøde	Alle afgrødetyper (anden end indberettet)	0,01	
Økologisk Arealtilskud	Alle afgrødetyper	Alle afgrødetyper (anden end indberettet)	0,01	
Miljøordninger	Alle afgrødetyper	Alle afgrødetyper (anden end indberettet)	0,3	Minsteareal gælder ikke for MO 50, 55, 74, 75, 76, 77 og 78. Disse MO'er skal aldrig opdeles.
Bio-ordninger	Alle afgrødetyper	Alle afgrødetyper (anden end indberettet)	0,01	
Element på mark med kontrolårsag "j"	Alle afgrødetyper	Alle afgrødetyper (anden end indberettet)	Nej	
GLM 8	Se instruks 11			
Kvalitetsvurdering (QA)	Se instruks 15			

5. Mindste arealer

5.1 Grundbetaling, nye bio-ordninger og støtte under landdistriktsprogrammerne

For grundbetaling gælder der, at et areal som hovedregel skal være mindst 0,3 ha for at være tilskudsberettiget. For undtagelser, se afsnit 5.2. For tilsagnene under landdistriktsprogrammet gælder det, at når tilsagnet ansøges, skal arealet som hovedregel være mindst 0,3 ha. Dette gælder dog ikke for MO-ordningerne type 50, 55 og alle 70'erne, hvor der ikke er nogen minimumsgrænse ved tilsagnsgivning. Det vil sige, at også arealer under 0,3 ha kan opnå tilsagn under disse ordninger.

Den samme grænse på 0,3 ha gælder for bioordninger. Her er minimumsgrænsen for tilskud 0,01 ha per mark, som ikke behøver at være sammenhængende.

Det gælder for både grundbetaling, ordningerne under landdistriktsprogrammet og bio-ordningerne, at selvom marken er angivet til at være under 0,3 ha, så kan den godt være tilskudsberettiget, hvis den er sammenhængende med et andet areal, se nedenfor. Der kan søges tilskud til bio-ordninger ned til 100m², hvis arealet er mindst 0,3 ha under grundbetaling eller er mindst 0,3 ha sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal. Under bioordninger skal der samlet søges til mindst 0,3 ha. Marker under landdistriktsprogrammet kan dog godt være kommet under 0,3 ha i tilsagnsperioden og stadig være tilskudsberettiget, selvom marken ikke er sammenhængende med et andet areal. Læs mere om det i Instruks 5.

Da reglerne med hensyn til mindste arealer ikke nødvendigvis er de samme for de ordninger, der er på det samme areal, vil observationer, der underkender et areal til grundbetaling, fordi arealet er mindre end 0,3 ha, ikke slå igennem på ordninger under landdistriktsprogrammerne og bio-ordningerne og omvendt.

Du skal derfor altid bruge dobbeltobservationer, hvis arealet på grund af reglerne om mindste arealer både skal underkendes til grundbetaling, ordninger under landdistriktsprogrammet og bio-ordninger.

5.2 Grundbetaling: Minimum 0,30 ha

Et areal skal som hovedregel være mindst 0,3 ha for at være tilskudsberettiget til grundbetaling. Undtagelser herfra fremgår længere nede i afsnittet.

Der kan på det tilskudsberettigede areal til grundbetaling søges tilskud til bio-ordninger ned til 0,01 ha. Læs mere i de konkrete instrukser for bioordningerne.

Hvis et areal er under 0,30 ha og varigt afgrænset, er det ikke tilskudsberettiget til grundbetaling. Et areal er varigt afgrænset, hvis det er omgivet af for eksempel læhegn, vandløb, veje eller naboskel, eller arealet ligger i egen markblok. Når et areal ikke er tilskudsberettiget til grundbetaling – er det heller ikke tilskudsberettiget til bio-ordninger.

Hvis et areal bliver mindre end 0,30 ha som følge af, at resten af marken er underkendt på aktivitetskravet, skal det pågældende areal også underkendes.

Bemærk, at en markblok, som måske fejlagtigt deler en i øvrigt tilskudsberettiget mark i to, hvor det ene eller begge arealer derved bliver under 0,30 ha, skal du også betragte som en varig afgrænsning. Det gælder også for lavskovsarealer, men ikke for arealer med andre typer af permanente afgrøder.

Hvis der er søgt om grundbetaling for et areal, som du konstaterer er under 0,30 ha, skal du underkende arealet. IMK vil gøre dig opmærksom på, hvis et tilskudsberettiget areal som følge af dine observationer er under 0,30 ha. For eksempel, hvis du har delt en mark i to som følge af en markvej tværs over marken, og det ene delareal derved bliver under 0,30 ha.

Et areal, der alene er underkendt til grundbetaling, fordi det er under 0,30 ha, kan stadigvæk anvendes til at opfylde GLM og vil fortsat indgå i beregningerne herfor. Det er derfor vigtigt, dels at du angiver den korrekte afgrødekode for arealet, selvom det er under 0,30 ha, dels at du opretter en observation for arealet, hvis aktivitetskravet ikke er opfyldt.

Et areal, der alene er underkendt til grundbetaling, fordi det er under 0,30 ha kan ikke anvendes til bioordninger. Læs mere i de konkrete instrukser for bioordningerne

Du skal altid lave alle andre observationer, før du vælger observationer vedrørende mindre end 0,30 ha. For eksempel, hvis arealet under 0,30 ha er tilvokset med træer, og arealet dermed ikke er tilskudsberettiget, skal du altid lave denne observation først. Derefter er det ikke nødvendigt at lave en observation vedrørende 0,30 ha, da det i forvejen ikke er tilskudsberettiget til grundbetaling og du allerede har underkendt det med en observation.

Det vil sige, at du kun skal bruge observationer vedrørende 0,30 ha, hvis der er tale om landbrugsarealer, der er tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis arealet havde været større end 0,30 ha.

Du skal derfor altid vurdere, om arealet i øvrigt er et landbrugsareal, før du vælger observation i IMK. Hvis dette er tilfældet, skal du i IMK vælge følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha underkendt - ikke sammenhængende med andet tilskudsberettiget areal (2.1.1)

Hvis arealet er under 0,30 ha som følge af, at en markblok deler arealet, og du vurderer, at denne markblok er forkert, skal du i IMK foruden ovenstående observation vælge følgende observation:

- Arealet er mindre end 0,3 ha på grund af blokgrænse (2.1.5)

Undtagelser fra kravet

Der er to tilfælde, hvor du skal godkende marker på under 0,30 ha til direkte støtte:

1. Lukkede væksthuse (drivhuse)
2. Sammenhængende arealer med en tilskudsberettiget passage på mindst 5 meter

Lukkede væksthuse (drivhuse)

Kravet om minimum 0,30 ha gælder ikke for lukkede væksthuse (drivhuse). Hvis du ved kontrollen konstaterer, at arealet er under 0,30 ha, og der er tale om et lukket væksthuse, skal du i IMK vælge følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha godkendt - lukket væksthuse/drivhus (2.1.8)

Sammenhængende arealer

Du skal regne arealer som sammenhængende, hvis to marker tilsammen er på 0,30 ha eller mere, og følgende krav alle er overholdt:

- Begge marker tilhører samme ansøger
- Tilhører afgrødetyper, der må ligge i samme markbloktipe (se Tabel 2.8)
- Der er søgt grundbetaling på begge marker (se Figur 2.12)
- Er beliggende i samme blok. Det gælder også for lavskov, men ikke for andre typer af permanente afgrøder
- Der er mellem markerne en tilskudsberettiget passage på mindst 5 meter (bemærk at denne regel kun er relevant i tilfælde, hvor en mark er under 0,3 ha).

Tabel 2.8: Arealer under 0,30 ha kan regnes som sammenhængende med andre arealer

		Areal mindre end 0,30 ha			
		Omdriftsareal	Permanente afgrøder	Lavskov	Permanent græs
Andet areal	Omdriftsareal	Ja	Ja	Nej	Nej
	Permanente afgrøder	Ja	Ja	Nej	Nej
	Lavskov	Nej	Nej	Ja	Nej
	Permanent græs	Nej	Nej	Nej	Ja

Du må derfor kun regne et permanent græsareal under 0,30 ha som sammenhængende, hvis det areal, det er sammenhængende med, er permanent græs, og begge arealer er beliggende i samme blok.

Bemærk, at det samme gør sig gældende for lavskov. Lavskov kan kun sammenlægges med andre lavskovsarealer.

Omdriftsarealer og arealer med permanente afgrøder (bortset fra lavskov) kan være sammenhængende med både andre omdriftsarealer og arealer med permanente afgrøder. Omdriftsarealer og arealer med permanente afgrøder kan ikke være sammenhængende med lavskov og permanent græs.

Du kan regne arealer som sammenhængende, hvis der er en passage på mindst 5 meter mellem arealerne, som er indtegnet af ansøger og som er tilskudsberettiget til grundbetaling. Passagen behøver ikke nødvendigvis at være med samme afgrøde som på en eller begge af de marker, den forbinder. Bemærk at denne regel kun er relevant i tilfælde, hvor en mark er under 0,3 ha.

Passagen skal være minimum fem meter bred. Se Figur 2.12.

Figur 2.12: Sammenhængende arealer efter 5 meters reglen. Bemærk at denne regel kun er relevant i tilfælde, hvor en mark er under 0,3 ha)

Hvis passagen mellem de to arealer er mindre end fem m bred, skal du i IMK underkende arealet, der er under 0,30 ha, med følgende observation

- Arealet er mindre end 0,3 ha på grund af, at passage til andet areal er mindre end 5 meter bred (2.1.6)

Hvis passagen mellem de to arealer udgøres af en befæstet vej/markvej, skal du i IMK underkende vejen med følgende observation:

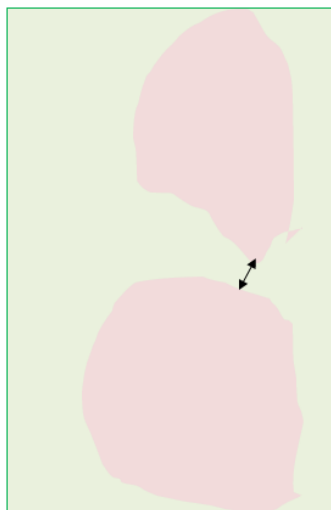
- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)

Hvis passagen mellem de to arealer består af et landbrugsareal herunder en ubefæstet vej, markvej eller et kørespor, afgør aktivitetskravet, om passagen er tilskudsberettiget eller ej.

Hvis passagen ikke er tilskudsberettiget, skal du underkende arealet, der er under 0,30 ha. Dette gælder også, selvom den del af passagen, der ikke er tilskudsberettiget, er mindre end 100 m², og du derfor ikke kan lave en observation med beskrivelse af, hvorfor passagen ikke er tilskudsberettiget.

Bemærk, at en mark, der er mindre end fem meter bred stadig er tilskudsberettiget.

På brakarealer og græsarealer, hvor der er pletter over 100 m², hvor aktivitetskravet ikke er opfyldt, skal du betragte de arealer, hvor aktivitetskravet er opfyldt som passager, og disse skal derfor være mindst fem meter brede. Se Figur 2.13.

Figur 2.13: Eksempel på mark, hvor to delarealer er underkendt, da aktivitetskravet ikke er opfyldt (røde arealer). Det godkendte areal mod nord er <0,3 ha. Dette areal skal regnes som sammenhængende med det tilskudsberettigede areal mod syd, hvis passagen (hvor pilen er) er minimum fem meter bred. Hvis denne passage er mindre end fem meter, skal arealet mod nord underkendes, da det er mindre end 0,3 ha og ikke må betragtes som sammenhængende med et tilskudsberettiget areal. Bemærk at reglen omkring fem-meters-passagen kun er relevant i tilfælde, hvor en mark er under 0,3 ha.

Vær opmærksom på, at du skal lave en særskilt vurdering for mindstestørrelsen på 0,3 ha og sammenhæng med andet tilskudsberettiget areal for hver ordning, der er på markerne. Det betyder, at en mark kan være sammenhængende med en anden mark, selvom der ikke er ansøgt samme ordninger til begge marker. Der skal dog for eksempel mindst være søgt grundbetaling til begge marker for at markerne kan betragtes som sammenhængende med hensyn til grundbetaling (se Figur 2.14).

<p>Ansøger 1 Mark 1 Korn <0,3 ha Grundbetaling</p>	<p>Ansøger 1 Mark 2 Græs <0,3 ha Grundbetaling + økologi støtte</p>
<p>Ansøger 1 Mark 3 Græs <0,3 ha Grundbetaling + MO67</p>	<p>Ansøger 2 Mark 27-0 Korn <0,3 ha Grundbetaling</p>

Figur 2.14: Eksempel på arealer inden for samme blok, der er sammenhængende, og arealer, der ikke er sammenhængende.

I Figur 2.14 ses mark 1, 2 og 3 (ansøger 1) og mark 27-0 (ansøger 2). Hvis mark 3 er indberettet med afgrødekode 247 (græs i omdrift) skal du betragte markerne 1, 2 og 3 som sammenhængende. De er dermed tilskudsberettigede til grundbetaling, selvom de er indberettet som tre selvstændige marker. Hvis mark 3 derimod er indberettet med afgrødekode 254 eller 318 (permanent græs), må du ikke betragte denne mark som sammenhængende med mark 1 og 2. Mark 3 skal underkendes. Mark 1 og 2 er sammenhængende og dermed tilskudsberettigede til grundbetaling.

Mark 2 er ikke tilskudsberettiget til Økologistøtte, da den ikke er sammenhængende med et andet Økologistøtteareal. Mark 3 er tilskudsberettiget til MO67, hvis tilsagnet er givet til et areal under 0,30 ha. Mark 27-0 (ansøger 2) er ikke tilskudsberettiget til grundbetaling, da arealet ikke er sammenhængende med et andet tilskudsberettiget grundbetalingsareal, som ansøger 2 søger grundbetaling til. Se også afsnit 5.3.

På bioordningen Økologisk arealstøtte gives støtte ned til 0,01 ha, under forudsætning af at der er søgt ØA Bio til mindst 0,3 ha.

Hvis arealet af en mark er under 0,30 ha, og du ved kontrollen har konstateret, at arealet er sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal, skal du i IMK vælge følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha godkendt – sammenhængende med andet tilskudsberettiget areal (2.1.3)

Indberettet under 0,30 ha

Et areal, ansøger har indberettet under 0,30 ha, er kun tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis det er sammenhængende med et andet arealtilskudsberettiget areal til grundbetaling, hvis der er mindst en 5 meter tilskudsberettiget passage mellem dem. Konstaterer du et areal der ikke lever op til dette, skal du underkende det med følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha underkendt – ikke sammenhængende med andet tilskudsberettiget areal (2.1.1)

5.3 Ordninger under landdistriktsprogrammet

Minimum 0,3 ha, da tilsagnet blev ansøgt

Følgende gælder for: ØA36, ØA37, MO66 og MO67.

Du konstaterer ved kontrollen, at et areal omfattet af en af ovenstående tilsagn er mindre end 0,30 ha.

Hvis tilsagnet oprindeligt er givet til et areal større end 0,3 ha, skal du ikke gøre noget, hvis det ud fra din vurdering er realistisk, at det tilskudsberettigede areal var over 0,30 ha ved tilsagnets begyndelse.

Hvis arealet derimod ud fra din vurdering var mindre end 0,3 ha ved tilsagnets begyndelse, og arealet ikke var sammenhængende med et andet areal med samme tilsagn og samme udløbs-år, skal du underkende arealet med følgende observation:

- Tilsagnet er givet til et areal, der ved tilsagnets begyndelse, var mindre end 0,3 ha (2.1.12)

Bemærk, at hvis det tilskudsberettigede areal kommer under 0,30 ha på grund af manglende vedligeholdelse af tilsagnsforpligtelserne, for eksempel manglende pleje, så skal du ikke underkende arealet, fordi det er under 0,30 ha – det er alene ved tilsagnsgivningen, at de 0,30 ha har betydning.

Indberettet under 0,30 ha

Selvom ansøger i Fællesskema 2024 har indberettet et areal under 0,30 ha, vil arealet være tilskudsberettiget til ordninger under landdistriktsprogrammet, hvis arealet var mindst 0,30 ha, da tilsagnet blev givet.

Tilsagn under 0,30 ha

Hvis tilsagnet er givet til et areal mindre end 0,3 ha, skal du være ekstra opmærksom på, om arealet var sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal, da tilsagnet blev givet. Du kan se tilsagnsarealet i kontrolgrundlagets markplan, kolonne "Indberettet areal med tilsagn, ha".

Hvis arealet ud fra din vurdering ikke var sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal, da tilsagnet blev givet, skal du underkende arealet med følgende observation:

- Tilsagnet er givet til et areal, der ved tilsagnets begyndelse, var mindre end 0,3 ha (2.1.12)

Intet mindstekrav

Følgende gælder for: MO8, MO16, MO50, MO55, MO74, MO75, MO76, MO77 og MO78.

Du skal for disse typer af tilsagn ikke kontrollere mindstekrav. Reglen om minimum 0,3 ha er ikke gældende – heller ikke ved tilsagnsgivningen.

Mindstekrav skal ikke kontrolleres

Følgende gælder for: MO9 og MO13.

Reglen om minimum 0,3 ha var gældende ved tilsagnsgivningen, men du skal for disse typer af tilsagn ikke kontrollere mindstekrav.

5.4 Afgrødekode 247 Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift

Bemærk, at arealer, der er omfattet af tilsagn og var et omdriftsareal inden det indgik i tilsagnet, fastholdes som omdriftsarealer, selvom de i mange år (> 5 år) har været udlagt med græs. Dette skyldes at så længe arealet indgår i tilsagnet pauses optællingen af år med græs. Hvis arealet var permanent græs inden tilsagnet blev indgået, er arealet permanent græs.

Ansøger skal have indberettet arealet med afgrødekode 247 (Miljøtilsagn MVJ-tilsagn (0 N), omdrift), hvis der bliver søgt grundbetaling, og arealerne skal bruges til afgræsning eller slæt. Status for arealet afhænger af status, da tilsagnet blev indgået. Status kan være omdrift eller permanent græs. Arealer med tilsagn, der er indgået før 2005 vil altid have status af omdrift, men fra og med 2023 skal denne type arealer betragtes som permanent græs, hvis det har været udlagt med græs i mere end 5 år før tilsagnet blev indgået.

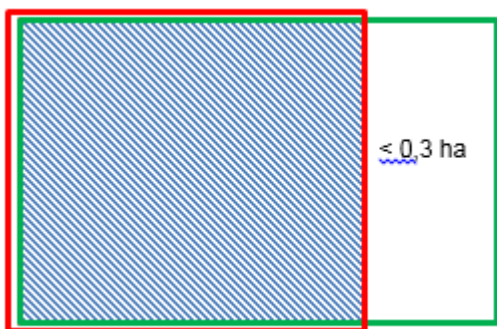
Hvis du ved kontrollen konstaterer, at en mark indberettet med afgrødekode 247 ikke er helt omfattet af tilsagnet (se Figur 2.15), skal du omdøbe det græsareal, der ligger uden for tilsagnet til omdriftsgræs eller permanent græs. Det kan for eksempel være afgrødekode 250, afhængig af om arealet er dækket af temalagene "græs i 5 år 2024" og "permanent græs i 2024".

Hvis der er tale om et permanent græsareal, skal du altid omdøbe til permanent græs, også selvom arealet er mindre end 0,3 ha. Når du omdøber til permanent græs, og arealet er mindre end 0,3 ha, skal du være opmærksom på, om det er sammenhængende med et andet permanent græsareal.

Bemærk, hvis du omdøber arealet til permanent græs, kan det ikke regnes som sammenhængende med marken med afgrødekode 247, da den er et omdriftsareal.

Hvis arealet ikke er sammenhængende med et andet permanent græsareal, skal du i IMK underkende arealet med følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha underkendt - ikke sammenhængende med andet tilskudsberettiget areal (2.1.1)

Figur 2.15: Eksempel. Mark (grøn) indberettet med afgrøde 247. Tilsagnet (rød) dækker kun en del af marken (blå skraveret). Den resterende del af marken (ikke blå skraveret) kan derfor ikke have afgrødekode 247. Da dette areal er omfattet af laget "græs i 5 år" skal det omdøbes til permanent græs. Da arealet er mindre end 0,3 ha og ikke sammenhængende med et andet permanent græsareal, skal arealet underkendes til grundbetaling.

6. Ikke-indberettede landbrugsarealer

Ansøger skal indberette alle sine landbrugsarealer i Fællesskemaet. Det gælder også marker, der ikke er ansøgt tilskud til, og omdriftsarealer, der er under 0,30 ha. Alle arealer skal indberettes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om konditionalitet.

6.1 Hvornår er et areal indberettet?

Et areal er indberettet, når ansøger har angivet arealet i sit Fællesskema og indtegnet det i IMK. Det har ikke betydning, om der søges tilskud til arealet eller ej.

Der er dog enkelte undtagelser, hvor du skal betragte et landbrugsareal som indberettet, selvom det ikke er angivet i Fællesskemaet.

Dette er tilfældet, hvis blot én af følgende betingelser er opfyldt:

- Arealet er mindst 0,3 ha og er ikke et omdriftsareal, men er sammenhængende med en indberettet mark. Se Figur 2.16
- Arealet er ikke et omdriftsareal og under 0,3 ha. Se Figur 2.17

Hvis du ved kontrollen konstaterer ikke indberettede arealer af ovenstående typer, skal du ikke foretage dig noget.

Figur 2.16: Eksempel på arealer, der skal betragtes som indberettet landbrugsareal, da de enten er beliggende op ad et indberettet areal eller er mindre end 0,3 ha og ikke i omdrift.

GLM-element, der ikke er indtegnet

GLM-landskabelementer bliver ikke betragtet som landbrugsarealer. Det vil sige, at hvis ansøger ikke har indtegnet et GLM-landskabelement og dermed ansøgt til det, er der tale om et "ikke-indberettet" landbrugsareal.

6.2 Landbrugsareal, der ikke skal være indberettet

Et landbrugsareal skal ikke være indberettet, hvis blot én af følgende betingelser er opfyldt. Se Figur 2.16:

- Permanent græsareal mindre end 0,3 ha
- Permanent græsareal større end 0,3 ha og sammenhængende med et indberettet areal
- Areal, der før 2016 ikke var tilskudsberettiget til grundbetaling, for eksempel lysåbne arealer i skov, brandbælter, golfbaner, lufthavne, ridebaner med flytbare spring.

Hvis du ved kontrollen konstaterer ikke-indberettede arealer af ovenstående typer, skal du ikke foretage dig noget.

Ikke indberettet areal –
permanent græs < 0,3 ha

Ikke indberettet areal – permanent græs > 0,3 ha
Tidligere tilskudsberettiget, da anden funktion end
landbrug, f.eks. Brandbælte eller lysåbent areal i
skov

Figur 2.17: Eksempel på arealer, der ikke skal indberettes

6.3 Ikke-indberettede arealer

Hvis et omdriftsareal på mindst 0,3 ha ikke er indberettet, se figur 2.18, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Ikke-indberettet areal - tilskudsberettiget (1.2.1)

Herefter skal du udfylde afgrødekoden i CAP-TAS, fanen "Markplan - areal". Læs mere i instruks 1 afsnit 6.

Du skal dog være opmærksom på, at der kan komme rekvirerede sager (R_) på ikke-indberettede marker under 0,3 ha. I så fald skal du følge bemærkningerne fra sagsbehandleren. De fremgår af kontrolgrundlaget.

Du skal være opmærksom på, at hvis arealet skal bruges til en ikke-landbrugsmæssig aktivitet inden 25. oktober, så skal arealet ikke være indberettet. Det gælder for eksempel, hvis der skal plantes juletræer.

Hvis et permanent græsareal på mindst 0,3 ha ikke er beliggende op ad et indberettet areal og dermed ikke er indberettet, se Figur 2.18, skal du også vælge observation:

- Ikke-indberettet areal - tilskudsberettiget (1.2.1)

Figur 2.18: Eksempler på landbrugsarealer, der ikke er beliggende op ad et indberettet areal og som er større end 0,3 ha, og dermed skal betragtes som ikke-indberettet landbrugsareal.

Bloknummeret for ikke-indberettede arealer vil altid komme til at stå som 999999-98. Du har ikke mulighed for at rette dette, selvom arealet rent faktisk er beliggende i en blok, se Figur 2.19.

Figur 2.19: Bloknummer

6.4 Ikke-indberettede arealer og kontrol af aktivitetskrav

Som udgangspunkt kontrolleres ikke-indberettede arealer administrativt. Det sker blandt andet i markblokopdateringerne, som dog ikke kontrollerer eventuelt aktivitetskrav.

Hvis du på en kontrol konstaterer et ikke-indberettede landbrugsareal, skal du kontrollere om aktivitetskravet er opfyldt på det ikke-indberettede landbrugsareal.

Aktivitetskravet er opfyldt, hvis afgrøden på et ikke-indberettet omdriftsareal er alt andet end græs. Det kan for eksempel være korn eller lignende.

Der gælder dog følgende for græs:

Arealet skal være slået mindst én gang i perioden 1. juni til og med 25. oktober. Slåningen kan erstattes af afgræsning, hvis arealet fremstår synligt afgræsset. Det vil sige, at der ikke må være opvækst af buske og træer.

Hvis du har gennemført kontrollen efter den 25. oktober, og aktivitetskravet ikke er opfyldt, skal du i CAP-TAS fanen "Markplan – areal" ændre afgrødekoden til det konstaterede-

Hvis aktivitetskravet er opfyldt på kontroltidspunktet, skal du angive en "almindelig" omdrifts-græskode i fanen "Markplan-areal".

6.5 Ikke ansøgte tilsagnsarealer

Hvis ansøger har tilsagn under landdistriktsprogrammerne, skal ansøger i forbindelse med ansøgningen om tilskud i Fællesskemaet indtegne arealet svarende til tilsagnet i IMK.

Du kan se, hvilke tilsagnslag, der dækker hvilke tilsagn i Tabel 2.9.

Tabel 2.9: Oversigt over hvilke tilsagnslag, der hører til hvilke tilsagn

Lag i IMK	Tilsagnstyper	Kontrollør-brugerprofil
Tilsagn, Pleje af græs 2024	MO66, MO67	Arealkontrol
ØA kontrol 2024	ØA36, ØA37	Fremgår af gruppen "Kontrol 2022"
Miljøtilsagn vådområder, 2024	MO13, MO16, MO50, MO55, MO74, MO75, MO76, MO77, MO78	Arealkontrol
Miljøtilsagn øvrige typer, 2024	MO8, MO9	Arealkontrol
Udløbne miljøtilsagn, 2024	MO-tilsagn der udløber i 2024	Arealkontrol

7. Rådighed

Det er kun muligt for ansøger at opnå tilskud til arealer, som ansøger råder over senest på ansøgningsfristen. Ansøger skal desuden have rådighed over tilsagnsarealer i hele tilsagnsperioden. Vær opmærksom på, at manglende rådighed i visse tilfælde kan betragtes som sving. Se afsnit 7.2.

At en ansøger har rådighed over et areal, betyder, at ansøger enten ejer, forpagter eller har en brugsret, der giver ansøger fuld rådighed over arealet med ret til at udøve en landbrugsaktivitet på arealet for ansøgers egen regning og risiko.

Flere landbrugere kan ikke have rådighed over det samme areal på samme tidspunkt.

Hvis ansøgeren har indgået en mundtlig aftale med en bortforpagter, skal der foreligge dokumentation fra bortforpagteren, hvoraf det fremgår, at ansøger har rådigheden over arealet. Dette kan f.eks. være ved en skriftlig forpagtningsaftale eller anden skriftlig bekræftelse fra bortforpagter om at arealet er forpagtet senest fra ansøgningsfristen.

Ansøger kan også have rådighed over et areal, selvom ansøger kun har græsningsret til arealet. Det afgørende er, at ansøger ikke er fuldstændig underlagt ejerens instruktion om brugen af arealet, men at landbrugsaktiviteten udføres for ansøgers regning og risiko.

Som udgangspunkt bliver rådighed kontrolleret i forbindelse med de administrative kontroller. Det er derfor ikke umiddelbart noget, du skal kontrollere i forbindelse med den fysiske kontrol. Medmindre der opstår en mistanke om manglende rådighed i forbindelse med kontrollen.

Du skal kontrollere rådighed, hvis der i kontrolgrundlaget står "rådighedskontrol" under kontrolelementer. I det tilfælde vil det fremgå af feltet "Bemærkninger vedr. kontrol" i kontrolgrundlaget, hvilke mark(er) det drejer sig om.

Hvis der mellem de to ansøgere (A og B) er indgået en forpagtningsaftale eller en græsningsaftale, der giver B ret til at udøve landbrugsaktiviteten på A's arealer og for B's regning og risiko, er det B, der har rådighed over arealet og dermed har ret til tilskud.

Hvis B først får rådighed over arealet efter ansøgningsfristen, for eksempel fordi B's køer skal græsse arealet af, så er det A, der har rådighed over arealet og dermed har ret til støtten.

Hvis hverken A eller B kan fremvise dokumentation for, at de råder over arealet, vil det være A (ejer), du skal betragte som ansvarlig for udførelsen af landbrugsaktiviteten og dermed har rådighed over arealet og dermed har ret til støtten.

Hvis ansøger ikke har rådighed over arealet 28. april 2024, skal du i IMK anvende observationen

- Ikke til rådighed ved ansøgningsfristen (1.3.1)

Selv om ansøger kun skal have rådighed over arealerne pr. 28. april 2023, har ansøger det fulde ansvar for, at alle tilskudsbetingelser er opfyldt i hele kalenderåret.

Hvis ansøger har tilsagn på arealet, men ikke har rådighed over arealet, skal du i IMK anvende observationen

- Ikke til rådighed i hele tilsagnsperioden (1.3.2)

Du skal huske at bruge begge observationer, hvis der på arealet er søgt både grundbetaling og tilsagn.

Hvis den ansøger, som du kontrollerer, har rådigheden over arealet, skal du udtage den anden ansøger til rekvireret kontrol. Oplysningerne om denne ansøger fremgår af "Bemærkninger til kontrollen". Se afsnit 4.5, afsnit "Kontrolgrundlag".

Hvis du har kontrolleret rådighed på en sag – enten fordi det fremgår af kontrolgrundlaget, at du skal kontrollere det, eller fordi du under kontrolbesøget har fået mistanke om, at ansøger ikke har rådighed over et eller flere arealer – så skal du sætte flueben ved, at du har kontrolleret "rådighed" på fane "Rekvireret kontrol" i CAP-TAS. Se Figur 2.20. Det gælder også selvom det viser sig, at ansøger har rådighed over arealet.

The image shows a screenshot of a CAP form. At the top, there is a box labeled "Rekvireret kontrol". Below it, there is a section with a label "Rådighed" and a checkbox that is currently unchecked.

Figur 2.20: Når du har kontrolleret rådighed hos en ansøger, skal du altid sætte flueben ved "Rådighed" i fane "Rekvireret kontrol" i CAP-skemaerne.

7.1 Pligtige/husdyrafgørder og alternativer og rådighed

Du skal være opmærksom på, at hvis du skal kontrollere pligtige/husdyrafgørder og alternativer (kontrolårsag m), så er der ikke krav om, at ansøger har rådighed 28. april 2024 over de arealer, som er indberettet i GKEA_24.

Ansøger kan anvende et areal til at opfylde kravet om pligtige efterafgrøder/husdyrafgørder, selvom arealet først er kommet til bedriften efter 28. april 2024, enten som følge af forpagtning eller tilkøb. Det skyldes, at kravet om hvor stort et areal, der skal udlægges med efterafgrøder, følger bedriftens arealer ved udgangen af planperioden 2023/2024. Det beregnes først på baggrund af ansøgers 2024 fællesskema. Der er krav om ansøger har rådighed 31. juli 2024 over de arealer, som er indberettet i GKEA 24"

7.2 Rådighed og svig

Manglende rådighed kan betragtes som svig, hvis der er søgt støtte til arealer, som ansøger er fuldt bevist om ikke at have rådighed over. Det betyder ikke, at manglende rådighed altid vil være at betragte som svig. Usikkerhed om rådighed som følge af en misforståelse eller uoverensstemmelse mellem ejer og forpagter vil eksempelvis ikke betragtes som svig. Der skal være tale om åbenlyse tilfælde. Det vil altid bero på en konkret vurdering.

Det er vigtigt at registrere mistanke om svig, så der kan følges op på mistanken ved en særskilt undersøgelse. Læs mere om svig og omgåelse i instruks 1 afsnit 2.10.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der har en mistanke om svig.

8. Kontrol af flyvehavre

Hvis du konstaterer mere end ganske få flyvehavreplanter på en arealkontrol, skal du lave en overtrædelse samt dokumentere jævnfør guide til kontrol af flyvehavre 2024.

Du finder materiale til kontrol af flyvehavre her:

https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrolnationaleordninger/kontrol_flyvehavre/

Opmålingen af flyvehavren foretages med iPad og laves i arealsagen med hjælpeobjekter. Du skal desuden foretage en vurdering af udbredelsen af flyvehavre på marken jf. Tabel 1 i guiden. Hvis der er udbredt forekomst af flyvehavre på ansøgers marker, skal du meddele mundtligt påbud om fjernelse til ansøger. Det mundtlige påbud skal følges op med et skriftligt påbud, som du laver via VAKS online.

Husk at notere dato og tidspunktet, for hvornår du konstaterer udbredt forekomst. Denne konstatering resulterer i en opfølgende kontrol, og omkostninger ved opgaver vedr. dette (fx opmåling og dokumentation mm.) skal medregnes i den gebyrbelagte opfølgende kontrol. Jordbruger skal oplyses om bøde, gebyrbelagt opfølgende kontrol og genkontrol efterfølgende år.

Du kan finde relevant materiale til kontrol af flyvehavre her på: Kontrolportalen - Kontrol Nationale ordninger – Flyvehavreportalen.

https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrolnationaleordninger/kontrol_flyvehavre/

Her findes billeder af flyvehavre, en pjece om flyvehavre, skabeloner til påbud og andet materiale om flyvehavre.

Der skal efterfølgende oprette en sag i VAKS og journalisere i Workzone. Her kan du anvende SBI_4031_22 (sagsbehandlerinstruks til VAKS), der ligger på flyvehavrekontrolportalen eller kontakte team KKO.

9. Dyrkning i beskyttelseszonen omkring vandboringer

Hvis du i forbindelse med kontrol konstaterer, at der forekommer landbrugsdrift ud over afgræsning inden for 25 m beskyttelseszoner omkring vandboringer, skal du notere de enkelte vandboringers placering, dokumentere overtrædelser med fotos og måle dem med iPad. Du skal reagere på aktiviteter som:

- Anvendelse af pesticider
- Gødskning
- Dyrkning af jorden hvilket indebærer jordbehandling, såning og plantning af én eller flere typer af afgrøder eller vækster
- Plantning af nåletræer med henblik på salg af juletræer/pyntegrønt
- Plantning af træer med henblik på energiproduktion
- Såning af græs med henblik på produktion af græsfrø eller rullegræs

Bemærk, at følgende er tilladt inden for beskyttelseszonen:

Bemærk for nedenstående: Alle tilladte aktiviteter skal overholde de gældende restriktioner inden for 25 m beskyttelseszonen, herunder forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervmæssige og offentlige formål

- Etablering af et græsdække eller beplantning bestående af buske og træer, f.eks. med henblik på vildtremise
- Naturligt forekommende vegetation
- Ekstensiv afgræsning, fældning eller beskæring af naturligt forekommende vækster
 - o Der er ikke en fast grænse for, hvor mange dyr, der må være på arealet i 25 m beskyttelseszonen
- Slæt og afpudsning én til flere gange årligt
 - o Anvendelse af maskine er i denne forbindelse tilladt.

Send en mail til jordbrugskontrol@lbst.dk med oplysninger om boringsnummer, markbloknummer, kontrol-journal nr. og dato for besigtigelse, georefererede billeder af dyrkningen indenfor zonen, i IMK, og opmåling af overtrædelser målt via iPad. Du finder boringsnumret i IMK-laget "Vandboringer 2023".

Du skal også ændre afgrødekoden til det konstaterede indenfor beskyttelseszonen.

Det er ikke nødvendigt at informere ansøger om overtrædelser, da ansøger får en særskilt høring på denne overtrædelse.

10. Retsgrundlag

Reglerne af betydning for grundbetaling findes i følgende forordninger, love og bekendtgørelser:

EU-regler

- Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (CAP-planforordning)
- Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (Den horisontale forordning)
- Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet
- Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik

Danske regler

- Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1520 af 08. december 2023 om konditionalitet for 2024
- Bekendtgørelse nr. 88 af 26. januar 2024 om ændring af bekendtgørelse om konditionalitet for 2024
- Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023 med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 380 af 11. april 2023 om ændring af bekendtgørelse om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023
- Bekendtgørelse nr. 75 af 26. januar 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 144 af 7. februar 2023 om bekendtgørelse ændring af bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik
- Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2024
- Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundtgørelse af Landbrugsstyrelsens kort med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 1221 af 30. august 2022 om markfrø

Bekendtgørelse nr. 60 af 19. januar 2023 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

Lovbekendtgørelse nr. 980 af 16. august 2017 af lov om aktindsigt i miljøoplysninger

Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 af lov om vandløb

Lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023 af lov om skove

Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser

10.1 Øvrige ressortområder

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 459 af 13. maj 2014 af lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling (Renteloven)

Justitsministeriets lovbekendtgørelse nr. 434 af 25. april 2024 af straffeloven

Databeskyttelsesforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

Justitsministeriets lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen (Offentlighedsloven), som ændret ved lov nr. 145 af 24. februar 2020

Lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen, med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 2446 af 12. december 2021 om euforiserende stoffer

Finansministeriets bekendtgørelse nr. 647 af 13. april 2021 om Nemkontoordningen (Nemkontobekendtgørelsen)

Finansministeriets lovbekendtgørelse nr. 494 af 4. april 2023 af lov om offentlige betalinger m.v.

10.2 Svig

Bilag I, stk. 1, litra b), punkt iv i Kommissionens delegerede forordning 907/2014 (til Rådsforordning 1306/2013).

Art. 2, nr. 1 i Kommissionens forordning 1848/2006.

Art. 1, stk. 1, litra a) i Konventionen af 26. juli 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (PIF-konventionen).

Art. 2, nr. 4 i Kommissionens forordning 1848/200

10.3 Vandboringer

Reglerne om 25-meters-beskyttelseszoner og håndhævelsen deraf fremgår af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2024.

§ 21 b, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven har følgende ordlyd:

"Anvendelse af pesticider, dyrkning og gødsning til erhvervsmæssige og offentlige formål må ikke foretages inden for en radius på 25 m fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger".

Ved "dyrkning" forstås ifølge en "egentlig kultivering af arealet med jordbehandling, såning eller plantning af en eller flere afgrøder eller vækster" jf. lovforarbejderne til miljøbeskyttelsesloven 2010/1 LSF 165.

Ved "almen vandforsyning" forstås ifølge vandforsyningslovens § 3, stk. 3, ejeren af "et eller flere vandforsyningsanlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme hver", jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018.

Landbrugsstyrelsen (tidligere Naturerhvervsstyrelsen) udfører tilsyn og kontrol med overholdelse af miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, jf. §§ 68 og 69 og bekendtgørelse nr. 1394 af 19. december 2011